

Sibirijā, bērnībā, pirms 70 gadiem

1949. gada 25. martā no Latvijas izsūtīja 9147 ģimenes, galveno kārt lauku iedzīvotājus. Faktiskais izsūtījumā pabijušo skaits bija lielāks par 25. martā izsūtīto skaitu, jo izsūtītajiem vēlāk pievienojās ģimenes locekļi, kas brīvprātīgi vai piespiedu kārtā devās pie tiem. Ieskaitot arī bērnus, kas dzima izsūtījumā, pavisam 25. marta izsūtīšanas sakarā izsūtījumā atradās 44 191 Latvijas iedzīvotājs. Atšķirībā no 1941. gada jūnija deportācijām, kad pieaugušie vīrieši tika atšķirti no ģimenēm un ieslodzīti nometnēs, šoreiz ģimenes netika izšķirtas. 28,6% no izsūtītajiem bija bērni līdz 16 gadu vecumam.

Pieminot un atstājot vēsturei liecības par šo laiku, fonds *Sibirijas bērni* izdevis grāmatu "Skolas Sibirijā", ko 20. marta pēcpusdienā atklāja Latvijas Kaŗa mūzejā.

... Laiks nepielūdzami izdzēš atmiņas, pagātnes pārdzīvojumi izbalē, zaudē savu spilgtumu un arī skaudrumu. Līdz ar sirmgalvja pieredzi arī lietas un notikumi iegūst citu nozīmi un vērtējumu. Bērnības atmiņas – tās gan nepakļaujas laikam un saglabājas visilgāk, jo katrs notikums toreiz bija piedzīvojums ar savu neparastumu un vienreizīgumu.

Skolas laiks svešumā, Sibirijā, svešos ļaudīs, nedraudzīgā vidē, pirms pāris mēnešiem te nonākušiem bērniem bija skarbs – ar jauno skolasbiedru attieksmi, ar lielo atšķirību no dzimtenē ierastā. Taču paaudzēs pārmantotā

DZINTRA GEKA

SKOLA SIBĪRIJĀ

IZSŪTĪTS 1941
SIBĪRIJĀ
IZSŪTĪTS 1949*interviju fragmenti no
1941. un 1949. gada izsūtīto
cilvēku atmiņu stāstiem*

un vecāku ieaudzinātā, no svešās zemes vietējiem atšķirīgā tradīcija – cītīgi mācīties, drīz vien palīdzēja gan apgūt valodu, gan apsteigt pārējos, izvirzoties labāko,

no sādžas un kolchoza tālāk pasaulē.

Skarbā dzīves skola pierādīja un pārliecināja, ka nav un nebūs citas iespējas, kā vien mācīties, kaut ar pustukšu vēderu, sniegpukeni un salā brienot kilometriem tālu, ar vienīgo zīmuli un spalvaskātu tarbiņā blakus grāmatai un dažām burtnīcām, ar tintiņu azotē, lai pa ceļam neaizsalst, pliku maizes rīku kabatā, ar ko pusdienu reizē uz brīdi slāpēt pastāvīgo izsalkumu.

Apkopojot savas bērnības un agrās jaunības atmiņas šajā grāmatā, Sibirijas bērnus vadīja nodoms un mērķis – atgādināt sev pašiem un citiem par saviem skolas gadiem svešā zemē un svešā valodā pirms daudziem gadu desmitiem, kad par tālo dzimteni varēja tikai domāt, neuzdrošinoties sapņot par savu valsti.

Pēteris Simsons, 1949. gadā izsūtīts kā bērns uz Tomskas apgabalu:

"Esmu saglabājis liecības par visu skolas laiku – no pirmās klases līdz pēdējai, 11. klasei, ko jau Latvijā pabeidzu. Atzīmes ir visādas, ir trijnieki, piecnieki, četrinieki. Atceros – visi latvieši turējās kopā."

Ivars Kaļķis, izsūtīts kā bērns 1949. gadā uz Omskas apgabalu:

"Nu, kultūru mēs Sibirijā ienesām! Kad mans brālis beidza vidusskolu, viņam vienīgajam bija šlīpse. Pat direktoram nebija. (...) Man pašam skolā gāja labi, jo es jau biju sadraudzējies ar lielajiem puikām. Bija jau kāds, kas mani panīcināja, bet tad uzreiz lielie..."

Jāzeps Jedeikins, izsūtīts kā bērns 1941. gadā uz Tomskas apgabalu:

"Skolā sēdēju vienā solā ar NKVD priekšnieka dēlu. Skaidri zināju, ka "jātur mute" un skolā nedrīkstu palaist nevienu vārdu no tā, kas reizēm mājās vai ciemos tiek pārrunāts. Ap to laiku biju iemācījies rakstīt visādus apžēlošanas iesniegumus padomju iestādēm."

Valda Mora

20. gadu simtam

*Sarkst pagājušo gadu simti kaunā
Par tevi, divdesmitais, lepnais gadsimteni.
Bāl tavā priekšā noziegumi seni
Un viņu pestēļu un burvju slava ļaunā.*

*Kas senie inkvizitori un bendes savā grēkā,
Kas pirmie kaujas lauki, mērkti asins strautos –
Viss tikai pumpurs pirmo asnu autos,
Kas nu tik plaucis pilnā zieda spēkā!*

*Bet Nērons vaigu slēps, un Jānis Briesmīgais
Pilns baiļu dziļāk rausies savā kapā,
Kad divdesmitā gadu simta lapā
Reiz izžūs asins zīmogs sarkanais.*

*Un pašu ugunskurā sadegs dzīvās miesās
Tie, kurus notiesātie kādreiz tiesās.*

sekmīgāko skolēnu priekšgalā. Dižā visu bērnu drauga Vladimira Iljiča norādījums mācīties, mācīties un vēlreiz mācīties nebija pret-runā ar mūsu bērnu vecāku mudinājumu un pašu apziņu, ka ar labām sekmēm pamatskolā paveras iespēja tālākai izglītbai teknikumā, vidusskolā rajona centrā. Un līdz ar to – izklūšanai

Laikraksts

BRĪVĀ LATVIJA

JOPROJĀM INFORMĒ, IZGLĪTO, IZKLAIDĒ

Pasūtīniet digitālo laikrakstu ŠEIT:

www.brivalatvija.lv/abone-interneta

vai maksājiet bankā SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,**Konta nr.: LV80UNLA0050016243516**

ar piezīmi "BL abon" un norādot vārdu, uzvārdu, e-pastu un mājas adresi

Ik nedēļu izlasīsiet Jums svarīgu informāciju labā latviešu valodā.

Abonementa maksa:

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

Par reklāmu un sludinājumiem sazinieties ar redakciju
Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, LV-1011, e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv,
tālr.: +371 67326761 vai +371 29439423

**Ko darīt ar
leģionāru
piemiņu?**

3. lpp.

**Juku laiki
karaļvalstī**

5. lpp.

**Ventiņu
lakstīgalai
par godu**

6. lpp.

**Numura
intervijā
IMANTS
LANCMANIS**

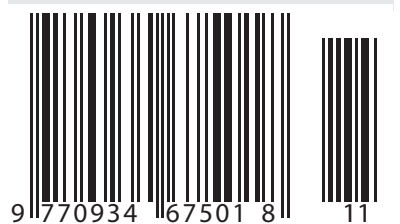
7. un 10. lpp.

**Latvijas
novados
piemin
1949. gada
25. martu**

10. lpp.

**Par latviešu
rakstniekiem
Zviedrijā**

11. lpp.

LATVISKO NORIŠU KALENDĀRS

19. MARTS

Dokumentālā filma "LUSTRUM" LR pastāvīgajā Pārstāvniecībā Briselē, BEIĢIJĀ

Adrese: LR pastāvīgā Pārstāvniecība, Avenue des Arts 23, 1000, Brisele. Laiks: plkst. 18.30

Lai arī aicināti uz Ginta Grūbes dokumentālo filmu LUSTRUM. Kā ierasts, pēc filmas diskusija ar filmas režisoru Gintu Grūbi. Filma ir stāsts par VDK arhīvu un pagātnes izvērtēšanu atjaunotajā Latvijas valstī.

Stāsts par pagātnes izvērtēšanu atjaunotajā valstī, mēģinājums saprast, kas bija tā sistēma, kas pēdējos 25 gadus traucē Latvijas valsts pieaugšanas procesam, un atbildēt uz jautājumu, vai 90. gados nenotikusi lustrācija var izrādīties bīstama valstiskai tālākpastrāvēšanai. Reģistrēšanās uz pasākumu obligāta pa e-pastu: guma.zake-balta@ep.europa.eu

Nākot uz pasākumu, līdzi jāņem personu apliecinošs dokuments.

21. MARTS

Maestro Marisa Jansona diriģētais koncerts ar slaveno ērgelnieci Ivetu Apkalnu LUKSEMBURGĀ

Vairāk informācijas un biļešu iegāde www.philharmonie.lu

Adrese: 1 Place de l'Europe, 1499 Luxembourg, Luksemburgā. Laiks: plkst. 20

22. MARTS

Pavasara labdarības tiklošana Londonā LIELBRITANIJĀ

Atbalsta: Latvijas vēstniecība Lielbritānijā. Uzņēmums, kurš apņēmis dubultot daļu vakara gaitā savāko ziedojumu: *Opal Transfer* Sīkāka informācija: www.givingforlatvia.com, www.facebook.com/GivingforLatvia, www.instagram.com/givingforlatvia

Giving for Latvia
**Pavasara
labdarības
tiklošana**
2019. gada 22. martā, 18.30

Uzņēmums, kurš apņēmis dubultot daļu vakara gaitā savāko ziedojumu:

22. MARTS

Mariss Jansons un Iveta Apkalna AMSTERDAMĀ

Adrese: Concertgebouwplein 10, 1071 LN Amsterdam, Nīderlande. Laiks: plkst. 20.15

Mariss Jansons un *Symphonie-orchester des Bayerischen Rundfunks*, ērģeles – Iveta Apkalna.

22. MARTS

Eiropas Latviešu apvienības ikgadējā biedru kopsapulce 22. – 24. martā Londonā, LIELBRITANIJĀ

Adrese: 72 Queensborough Terrace, London W2 3SH, Lielbritānija Īpaši vēlamies sapulcēt savas biedru organizācijas, bet priecāsimies klausīties lokā sapulces atklātā daļā redzēt arī citas ELA darbā ieinteresētās diasporas organizācijas, kas, iespējams, vēlētos kļūt par ELA biedriem vai sadarbības partneriem!

Šoreiz arī sapulces dalībnieku lokā nebūs visu diasporas lietās iesaistīto Latvijas valsts iestāžu pārstāvju, jo maksimāli vēlamies izmantot kopējo tikšanos mūsu biedru aktuālītāšu, vajadzību un ideju izziņāšanai un ELA turpmākās stratēģijas apspriešanai.

Praktiskā informācija par dalību sapulcē un mūsu kontakti ir ietverti pēc sapulces darba kārtības. Uz tikšanos!

23. MARTS

Latviešu biedrība "Cavan" IRIJĀ ielūdz uz Ātro randiņu Vairāk info plakātā.

23. MARTS

Izrāde, koncerts un meistarklase visai ģimenei Bergenā, NORVĒGIJĀ

Izrāde "Koklītes ceļojums" un piesātinātām aktivitātēm bagāta nedēļas nogale visai ģimenei! Edgars Lipors ar monoizrādi pasakas formā iepazīstinās ar dažādiem instrumentiem, kā bungām, dūkām, mandolinu, ermoņikām un citiem, kam ir savs skanējums un izskats. Pēc izrādes baidīsim koncertu, kurā sadancos JDK "Dārdari" un Tautas deju kopa "Pērkonkalns" un, protams, danči visiem kopā ar Liporu ģimeni.

24. martā *Møllebakken skole*. Laikmetīgā deja. Tā ir sevis apziņošana, ķermeniska saruna ar sevi un citiem, pasaules izjūšana ar pieskārienu laikam un telpai. Laikmetīgās dejas nodarbība ir kustību valodas izkopsana, izprašana

PIEDĀVĀ: **1. reizi Irijā**

Kur? **Ātrais randiņš** 18+ (SATIEC SAVU ĪSTO!)
PLKST. 14.00

✓ DAŽĀDAS AKTIVITĀTES
✓ IERAŠANĀS

"Ātro lielā sirdi"
SARKANĀ/MELNĀ APĢERBA.

Kad? **23. martā**

Kur? **LAKESIDE MANOR HOTEL**, VIRGINIA, CO CAVAN

Cik? DALĪBNIEKIEM
"ĀTRAIS RANDIŅŠ" EUR 25.00.
TIEM, KURI VĒLAS PADEJOT UN JAUTRI PAVADĪT VAKARU KOPĀ AR MŪS - EUR 20.00

PLKST. 20.00

BALLĪTI KURINĀS DJ "MODŽO" (MŪZIKA DAŽĀDĀM GAUMĒM)

BIĻETES TIKAI IEPRIEKŠPĀRDOŠANĀ
PA TĀLR.: 0852885986 (EVIJA),
0872947213 / 00447729431790 (AIJA).
PIESAKIES, SŪTOT SAVU VĀRDU, UZVĀRDU, VECUMU
UZ NORĀDĪTIEM TELEFONA NUMURIEM.
VIESNĪCU REZERVĒT: WWW.LAKESIDEMANOR.IE

LĪDZI ŅEMT LABU GARSTĀVOKLI, UZKODAS, BET DZĒRIENUS ATSTĀJAM MĀJĀS. BĀRS UZ VIETAS!

ATBALSTA:

Adrese: *Västergatan 9* (otrā tramvaja pietura *Brunnsgatan*). Laiks: plkst. 17

Sanāciet ļaudis uz spēļu vakaru! Sen varbūt nebūsim spēlējuši, piemēram, zolīti? Jeb ziniet citu latviešiem pazīstamu kāršu spēli, ko pārējiem iemācīt? Varbūt spēlēsim interesantas galda spēles, kur arī varētu piedalīties lielāki bērni. Kādiem no jums droši vien būs mājās labas latviešu galda spēles. Ņemiet līdzi! Spēles, kur vajadzīgi mobilie tālruni vai datori, gan nav domātas šai vakarā. Ieeja bezmaksas. Sirsnīgi gaidīti!

23. MARTS

Popiela un Karaoke Birmingemā, ANGLIJĀ

Adrese: *Silvershine Jazz Club*, Bearwood, 558 Bearwood Road, B66 4BT Smethwick. Laiks: plkst. 18

Birmingemas latviešu kopiena "Sakta" aicina uz vien' lustīg' ballēšan' ar dzīvo mūziku, Popielu un karaoki (ņemam līdzi groziņus). Uz vietas darbosies bārs (par dzērieniem norēķināties varēs tikai SKAIDRĀ naudā). Būs jastras spēles, danči, sadziedāšanās un rotaļas. Popielas priekšnesumus un dalībniekus lūgums pieteikt Ma-dei: madara@saktauk.co.uk līdz 20. martam. Sarīkojumā vietu skaits ierobežots, lūgums rezervēt vietas laikus.

Ieejas maksa no 10 gadu vecuma, pārējiem līdz 17.03.19. £7, līdz 22.03.19. £10

Pasākuma dienā £15. Popielas dalībniekiem, kas pieteikušies līdz 20. martam, £5.

Rezervāciju var veikt caur *Paypal* konta maksājumu, norādot apmeklētāju vārdus un uzvārdus: [PayPal.me/SaktaUK](https://www.paypal.com/uk). Bērniem līdz 10 gadu vecumam ieeja bez maksas. Sarīkojuma laikā organizatori neuzņemas atbildību par bērnu drošību. Pasākums tiks fotografēts un filmēts.

23. MARTS

Pavasara balle ar grupu "Galaktika" DANIJĀ

Hei hei, dūšīgie dejotāji un jestrī ballētāji – turpinām svinēt dzīvi un pavasari kopā ar šarmantajiem Normundu un Vitoldu no grupas "Galaktika".

Adrese: *Aale Forsamlingshus*, Aale Bygade 33, 7160 Tørring, Hedensted Kommune. Laiks: plkst. 19

Ieeja: LDB biedriem – 150 DKK (bērniem līdz 14 gadiem bez maksas), pārējiem – 180 DKK (bērniem līdz 14 gadiem 20 DKK).

Samaksa pārskaitāma uz biedrības *MobilePay* kontu 78855 vai *Danske Bank* Reg. nr. 3409 Konta nr. 3409701027 līdz 20. martam, norādot viesu skaitu.

Kas jāņem līdzi: groziņš savam galdam un varbūt otrs pāris kurpju, ja nu pirmais nodilst dejojot... *Dresscode*: puķes, krāsas un vieglums!

24. MARTS

Dāņu latviešu ansambļa *Carion* koncerts Šveicē. Ansambli līdzās ar dāņu mūziķiem spēlē latvieši, obojists Egils Upatnieks un klarinets Egils Šēfers.

Adrese: *Kartause Ittingen*, 8532 Frauenfeld, Switzerland. Laiks: plkst. 11.30

Piedzīvojums ģimenei

Ny Krohnborg kultursenter, Rogagaten 9

23.03.2019.

Izrāde "Koklītes ceļojums" 17:00

Izrāde visai ģimenei

par latviešu mūzikas instrumentiem

Režisori: Edgars Lipors, Lilija Lipora

Monoizrāde pasakas formā

Koncerts ar JDK "Dārdari" un TDK "Pērkonkalns"

Latviešu danči visai ģimenei

24.03.2019.

Meistarklase "laikmetīgās dejas kustība" 14:30

Vieta: *Møllebakken skole*

Ieejas maksa par abām dienām: 150 NOK
Latviešu biedrības biedriem un bērniem līdz 16 gadiem ieeja bez maksas.

un ķermeņa daiļrunības attīstīšana.

Laikmetīgā deja ir vērsta uz ķermenisko un idejisko individuālītāti. Līdz ar to katrā laikmetīgās dejas pasniedzēja, horeografa un dejotāja ķermeniskā izpausme ir atšķirīga.

Meistarklases ietvaros iepazīsim ar mūsdienīgām dejas un kustības metodēm un tehnikām, kas attīsta praktiskas iemaņas, kuŗas nepieciešamas profesionālai darbībai uz skatuves, kā arī noder ikdienas dzīvē.

Lai apmeklētu nodarbību, dejas pieredze nav nepieciešama, taču uzdevumi tiks veidoti tā, lai attīstītu individuālas kustību un dejas prasmes gan pieredzējušiem dejotājiem, gan iesācējiem. Nepieciešams ērts apģērbs (lai var atrasties arī augšpēdus). Kustēsies basām kājām vai zeķītēs! Horeografe: Lilija Lipora

23. MARTS

Spēļu vakars ar atpirdzinājumiem un uzkodām GĒTEBORGĀ

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Ārlietu ministrs Apvienotajā Karalistē

16. martā ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs Latvijas vēstniecībā Apvienotajā Karalistē Londonā tikās ar Latvijas diasporas pārstāvjiem, lai pārrunātu Latvijas diasporas politiku, tostarp neseno pieņemto Diasporas likumu un tā praktisko ieviešanu, kā arī diasporai aktuālos jautājumus saistībā ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības.

“Apvienotajā Karalistē izveidojusies šobrīd lielākā Latvijas diaspora, jo Lielbritānijā dzīvo, strādā vai studē vairāk nekā 100 000 tautiešu. Vēlētos izteikt jums pateicību – nosacīti vecās trimdas pārstāvjiem, par jūsu ticību Latvijas neatkarības atdzimšanai un par jūsu atbalstu Latvijas atjaunošanai. Vēlos pateikties arī kopienas jauniešiem pārstāvjiem, kuri, dažādu iemeslu vadīt, ieradušies Lielbritānijā nesēn, saglabā saites ar Latviju un cenšas dot savu ārtavu Latvijas attīstībai. Latvijai ir vajadzīgi cilvēki, kas, neskatoties uz etnisko vai valstisko piederību, uztur un veido saikni ar Latviju. Diasporas politika pēdējā desmitgadē strauji veidojusies, pateicoties lielajam emigrācijas vilnim, nonākot līdz Diasporas likuma pieņemšanai pagājušā gada beigās. Esam gatavi strādāt, lai tie cilvēki, kuņus pārstāvat, nezaudētu saikni ar Latviju,” sacīja E. Rinkēvičs.

Ministrs klātesošos informēja, ka Diasporas likums ir stājies spēkā šā gada janvārī un šobrīd norit vairāku Diasporas likumam pakārtoto tiesību aktu un likumprojektu izstrāde un ieviešana. Diasporas likuma ieviešana ir definēta par vienu no jaunās valdības prioritātēm.

Tāpat ministrs apliecināja, ka ir paredzēts turpināt atbalstīt līdzšinējās iestrādes izglītības un kultūras jomā, nodrošinot sistemātisku un ilgtermiņa atbalstu tam nesavtīgajam un entuziastiskajam darbam, ko ikdienā brīvprātīgi veic diasporas skolu skolotāji, diasporas organizāciju un māksliniecisko kopu vadītāji. “Ikvienam no tautiešiem Lielbritānijā veido Latvijas tēlu. Tādēļ jūs pamatoti varat būt aktīvi un redzami. Ar jūsu iesaisti Apvienotās Karalistes varas pārstāvjiem ir jāsadzird Latvijas un visu Baltijas valstu aktuālie izaicinājumi un nepieciešamība tos risināt kopā ar Apvienoto Karalisti,” aicināja ārlietu ministrs.

Izziņa. Saskaņā ar 2019. gada 11. marta Iedzīvotāju reģistra datiem, par savu dzīvesvietu Apvienotajā Karalistē ir norādījuši 74 400 Latvijas pilsoņi un 474 nepilsoņi. Uzturēšanos Latvijā ir reģistrējuši 1 085 Apvienotās Karalistes pilsoņi, bet dzīvesvietu Latvijā ir norādījušas 1 072 personas, kuņam ir Latvijas un Apvienotās Karalistes pilsonība, savukārt savu dzīvesvietu Apvienotajā Karalistē

ir norādījušas 2 433 personas, kuņam ir Latvijas un Apvienotās Karalistes pilsonība.

Atceras diplomāti Margrietu Sanderi

Aprit 120 gadu, kopš dzimusi Latvijas diplomāte, speciāliste Tautu Savienības darbvedības un organizatoriskajos jautājumos Margrieta Sandere, dzim. Buša (14. 03.1899. Rīgā – 28. 04.1979. Rīgā).

Margrieta Buša dzimusi 1899. gada 14. martā Rīgas nama līdzīpašnieku ģimenē. 1915. gadā ar zelta medaļu beidza Rīgas Lomonosova sieviešu ģimnaziju. Turpināja izglītību turpat pedagogiskajā klasē, ko absolvēja 1916. gadā. Pirmā pasaules kara laikā Jurjevā (Tartu) ieguva mājskolotājas kvalifikāciju.

1916. – 1919. gadā bija mašīnrakstītāja Dzelzceļu pārvaldē Petrogradā (Pēterburgā), pēc tam skolotāja Rīgā, bet lielinieku laikā 1919. gada pirmajā pusē – kancelejas pārzine Arod biedrību centrālbirojā. Kopš 1925. gada M. Sandere no valsts civildienesta amata pārgāja diplomātiski konsulārajā dienestā: V dienesta pakāpē (II šķiras sekretāre) un 1926. gadā – IV dienesta pakāpē (I šķiras sekretāre). Tā bija augstākā pakāpe, ko Latvijas pirmajā neatkarības laikā diplomātiski konsulārajā dienestā varēja ieņemt sieviete

Saeima atbalsta priekšlikumu pusaudžiem ļaut medībās šaut no 16 gadiem

Par spīti gūzmai iebildumu no valsts pārvaldes iestāžu un nevalstisko organizāciju pusēs, Saeima 14. martā galīgajā lasījumā atbalstīja strīdīgo priekšlikumu izmaiņām Ieroču aprites likumā, kas ļaus arī 16 gadus veciem pusaudžiem medībās izmantot medību ieroci ar vecāku vai likumisko pārstāvju rakstisku piekrišanu un Valsts policijas atļauju tieši ieroča īpašnieka klātbūtnē.

32 deputātiem balsojot “par”, 37 “pret” un četriem atturoties, Saeimas deputāti neatbalstīja Danas Reiznieces-Ozolas (ZZS) priekšlikumu izslēgt likumprojekta 14. panta otro daļu.

Eiroparlamenta vēlēšanās sarakstā startēs arī Otto Ozols

Par pievienošanās partiju apvienībai Latvijas Reģionu apvienība (LRA) paziņojis rakstnieks Otto Ozols. Viņš LRA Eiropas Parlamenta vēlēšanu sarakstā startēs ar otro numuru. Aktīvs demogrāfijas, ģimeņu un bērniem politiskais atbalstītājs, Eiropas demokrātijas un cilvēktiesību vērtību aizstāvis vēlēšanās piedalīsies ar savu īsto vārdu – Mārtiņš Barkovskis, informēja Reģionu apvienība. Savukārt saraksta pirmais numurs būs apvienības vadītājs Edvards Smiltēns.

“Esam gandarīti, ka LRA biedru rindas papildinās ar spilgtiem un zināšanai pilniem cilvēkiem, kuriem rūp Latvijas nākotne Eiropas Savienības ietvarā. LRA apvieno visus Latvijas reģionus, lai aizstāvētu mūsu iedzīvotāju un valsts nacionālās intereses arī Eiropā,” paziņojumā plašsaziņas līdzekļiem norādījis Smiltēns.

Krievijas pārstāvji EDSO bruņojuma kontrolē inspicē Ādažu bazi

Trīs Krievijas bruņoto spēku pārstāvji no 18. līdz 20. martam Eiropas Drošības un sadarbības drošības organizācijas (EDSO) pasākumu laikā un saskaņā ar Vines dokumentu veiks bruņojuma kontroles inspekciju Latvijā, informēja Aizsardzības ministrijā (AM). Inspekcijas vizītes mērķis ir apmeklēt Latvijas Nacionālo bruņoto spēku Mechanizēto kājnieku brigādi Ādažos, lai pārbaudītu, vai ikgadējā EDSO iesniegtā vispārējā militārā informācija par Sauszemes spēku Mechanizēto kājnieku brigādi atbilst ziņotajam. AM norāda, ka atbilstoši EDSO kvotām Latvijai ir jāuzņem viena novērtējuma vizīte un trīs bruņojuma kontroles inspekcijas gadā. Analoģiski arī Latvija veic bruņojuma kontroles inspekcijas un novērtējuma vizītes pārējās EDSO dalībvalstīs.

Par Latvijas valstspiederīgajiem Sirijā

Valsts drošības dienesta (VDD) priekšnieks Normunds Mežviets norāda, ka vairāki Latvijas valstspiederīgie uzturas teroristiskās organizācijas Daesh kontrolētajās teritorijās Sirijā. Ir sākti četri kriminālprocesi par valstspiederīgo dalību konfliktā Sirijā. Viena šāda persona – Mārtiņš Grīnbergs – at-

Drošības policijas priekšnieks Normunds Mežviets // Foto: LETA

SPILGTS CITĀTS

Ko darīt ar leģionāru piemiņu?

Vēsturnieks Uldis Neiburgs, kam nesēn iznākusi grāmata *Grēka un ienaida liesmās* intervijā Egilam Zirnim (*Sestdiēna*) stāsta par Otrā pasaules kara ietekmi uz Latviju, tās iedzīvotājiem. Svarīgs ir Neiburga viedoklis par pretrunīgi vērtēto 16. martu. Kā būtu pareizāk atzīmēt Leģionāru piemiņas dienu? Mūsu lasītāju ieskatam daži fragmenti no intervijas.

Neiburgam tika jautāts, vai attiecībā uz Otrā pasaules kara Latvijā viena no smagākajām nav tā sauktā mazākā ļaunuma problēma, proti, latviešiem no diviem totalitāriem režīmiem mazākais ļaunums bija nacistiskā Vācija, bet Latvijas ebrejiem – PSRS?

Jā, Latvijas sabiedrība tika sašķelta. Ne vienmēr dalījums bija tik izteikts, piemēram, nevar apgalvot, ka Latvijas krievi visi gaidīja Sar-

kano armiju. Latvijā iekļuva arī tūkstošiem cilvēku no vācu ieņemtajiem PSRS apgabaliem, turklāt daļa no tiem sociālekonomisku vai citu iemeslu dēļ brīvprātīgi devās līdzīgu vācu armijai, kad tā atkāpās uz rietumiem.

Tā ir problēma arī mūsdienās, atskatoties uz kara notikumiem un ieņemot kādu pozīciju. Tikko atkal ir nākusi Nacionālās apvienības iniciatīva par 16. martu kā oficiālu leģionāru piemiņas dienu. Tajā var redzēt gan plūsus, gan minusus, bet, ja mums būtu skaidrāka nostāja, izceļot trešo ceļu un saprotot, ka abas okupācijas bija sliktas, ja mēs to liktu savā atmiņu politikā, varbūt būtu labāk...

Tie, kas grib svinēt 9. maiju, var teikt, ka arī leģionāri kaņoja svešā armijā. Būtu jau labāk koncentrēties uz kaut ko vienu vienojošu, bet ir jādomājas paudzēm, lai kaut kas notiktu. (..)

Bijušo leģionāru tagad gandrīz vai nav palicis, vairāk ir gaisa spēku izpalīgu, tāpat tagad tā ir tīri politiska iniciatīva, kuņai maz sakara ar vēsturi. Problēma ir šāda: ja reiz 90. gados pieņēma leģionāru piemiņas dienu, pie tā vajadzēja turēties, skaidrot un nemētāties. Ja pēc tam no tās dienas atteicās, tagad, manuprāt, ir par vēlu darīt kaut ko citu, tas vilciens ir aizgājis.

16. marts ir svarīga diena tiem latviešiem, kuņus piederīgie ir bijuši leģionā. Cilvēku brīvas gribas izpauzme būtu šajā dienā likt ziedus pie Brīvības pieminekļa...

Latviešu leģionāri ir Latvijas pilsoņi, par kuņiem Otrā pasaules kara laikā Latvijas valsts nevarēja parūpēties, būdama *de facto* okupēta. Mūsdienās izceļam Latvijas Centrālo padomi un tās memorandus, bet, atvainojos, Pauls Kalniņš, kuņš 1944. gada 8. septembrī parakstīja deklarāciju par Latvijas neatkarības atjaunošanu, kas gan palika uz papīra, neizteica nekādus protestus ne pret holokaustu Latvijā 1941. gadā, ne pret leģiona izveidošanu 1943. gada pavasarī. Šāda piemiņas diena būtu cieņās izrādīšana savas valsts pilsoņiem, kas bija ierauti kaņā. Bet taisīt to par varoņu dienu... Diemžēl šie kaņā ierautie cilvēki ne tikai ciniņās svešu varu pusē, bet gan leģionā, gan Sarkanarmijā ciniņās noziedzīgu totalitāru režīmu pusē. To neredzēt būtu tuvredzīgi.

griezās Latvijā un ir notiesāts par savām darbībām.

Šobrīd VDD rīcībā esošā informācija neliecina, ka vēl kāds no minētajiem cilvēkiem plānotu atgriezties Latvijā, tomēr brīdināja, ja tas notiks, personas tiks sodītas. Mežviets arī atzīmēja, ka Latvijā ir tendence pieaugt studentu skaitam no terorisma riska valstīm. Viņi studē ne tikai Rīgās, bet arī reģionālajās augstskolās. Šī ir viena no riska grupām, kam VDD pievērš uzmanību migrācijas un pretterorisma kontekstā. Ar katru gadu Latvijā pieaug cilvēku skaits, kuņi pieņem islāma reliģiju, ar katru gadu pieaug arī islāmticīgo studentu skaits Latvijā. Kopienai ir tendence paplašināties.

16. marta akcija noritēja mierīgi
Vairāk nekā 1000 cilvēku devās tradicionālajā biedrības Daugavas

Vanagi Latvijā rīkotajā leģionāru atceres gājienā pa Vecrīgas ielām no Rīgas Svētā Jaņa baznīcas uz Brīvības pieminekli.

Gājiena dalībniekiem rokās bija gan ziedi, gan Latvijas, Lietuvas un Igaunijas karogi. Kāda cilvēku grupai rokās bija īpaši liela izmēra Latvijas karogs bez kāta. Gājienā devās arī vairāki apvienības Visu Latvijai/Tēvzemei un brīvībai/LNNK politiķi, tostarp Imants Parādnieks, Raivis Dzintars, Jānis Iesalnieks, Aleksandrs Kiršteins un Edvīns Šnore.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Dalībnieki dziedāja patriotiskas dziesmas, dažiem no viņiem rokās bija transparenti, kušos pausts nosodījums komūnismam, nacistam, kā arī pausts atbalsts deokupācijai. Policisti pie Brīvības pieminekļa novērsa kāda mutiska strīda pāraugšanu fiziskā konfliktā, tomēr arī tā dalībnieki aizturēti netika. Strīds izcēlās starp kādu sievieti un citiem cilvēkiem, kuši dažādās valodās apmainījās ar viedokļiem par krievu tiesībām Latvijā. Sieviete, kuša oponenta pārējiem, klātesošajiem parādīja vidējo pirkstu. Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes priekšnieks Juris Šulte pēc pasākumu noslēguma žurnālistiem atzina, ka 16. marts aizvadīts mierīgi, policija strādāja pēc iepriekš speciāli izstrādāta plāna un neviens administratīvais pārkāpums nav konstatēts. Līdz ar to neviena persona nav aizturēta un nav izrakstīts neviens administratīvā pārkāpuma protokols.

Lestenē piemin kritušos leģionārus

Lestenes Brāļu kapos 16. martā, pieminēja Otrā pasaules karā kritušos. Uz leģionāru kapavietām gūla ziedi, un uz svētbrīdi Lestenes baznicā un kapos sapulcējās vairāki simti cilvēku. Daudzi Lestenē ieradās krietnu brīdi pirms atceres sarīkojuma, lai klusi un privāti pieminētu karā zaudēto tēvu, brāli, radnieku.

1944. gadā no 16. līdz 18. martam notika kauja pie Veļikajas upes Krievijā. Tur pirmo un vienīgo reizi kara laikā abas latviešu leģiona divīzijas kopā cīnījās pret Sarkano armiju. Pie Veļikajas upes bojā gājuši divi tūkstoši latviešu karavīru. "Marta kaujās piedalījies Veļikaja upes krastos. Daudzi krita gūstā, arī vada komandieris. Maz palikuši, kas tur bija, vairs nevar satikt," sacīja leģionārs Jānis Spičs.

Skolēni un studenti Rīgā vienojas akcijā pret klimata pārmaiņām

Vairāki simti, studentu un citu interesentu 15. martā Vērmanes dārzā pulcējās, lai kopīgi dotos gājienā uz Saeimu "Globālā streika nākotnei" ietvaros. Akcija norisinājās vairāk nekā 98 valstīs visā pasaulē, un tās dalībnieki pieprasīja steidzamu politisku rīcību klimata pārmaiņu mazināšanā un Parīzes klimata vienošanās īstenošanā. Protestētāji pauda neizpratni par valdības un līdzilvēku vien-

dzību globālās krīzes risināšanā.

Kāds akcijas dalībnieks Latvijas Radio skaidroja, ka piedalās, jo pašlaik politiskie risinājumi vides jomā ir īstermiņa, politiķi nedomā par nākotni, turklāt klimata pārmaiņas problēmas jārisina visai pasaulei kopā, nevar tikai Eiropas Savienība viena kaut ko darīt, jābūt arī Ķīnas, Krievijas, ASV iesaistei.

Eiropas Parlamenta vēlēšanās piedalīsies Jaunā Saskaņa

Partiju apvienība *Par alternatīvu* Eiropas Parlamenta vēlēšanās gatavojas startēt ar nosaukumu *Jaunā Saskaņa*. Šāda iecere izraisījusi ar to nesaistītās partijas *Saskaņa* pārstāvju sašutumu. Pagājušā gada rudenī savas balsis šai partijai apvienībai atdeva mazāk nekā pusprocentus vēlētāju, līdz ar to parlamentā tā neiekleuva. Gatavojoties EP vēlēšanām, apvienība oficiāli mainījusi savu nosaukumu uz *Jaunā Saskaņa*. Sociāldemokrātiskās partijas *Saskaņa* Saeimas frakcijas vadītājs Jānis Urbanovičs Latvijas Radio izteica sašutumu par šo situāciju. *Jaunā Saskaņa* reģistrēta likumīgi – abu politisko spēku nosaukumi patlaban pilnībā atšķiras – Nila Ušakova (*Saskaņa*) vadītā partija ir sociāldemokrātiskā partija *Saskaņa*, bet apvienības nosaukums ir politisko partiju apvienība *Jaunā Saskaņa*.

Jaunās Saskaņas līderis Juris Žuravļovs

"Šai vecajai *Saskaņai* laiki beidzas," uzskata *Jaunās Saskaņas* līderis Juris Žuravļovs. "Viņiem ir godīgi jāpasaka, ka mēs maldinājām vēlētājus, maldinājām cilvēkus, mums nekā neizdodas, vienkārši mēs gājām, lai dabūtu algas, kaut kādas siltas vietas. Bet neko praktiski saviem vēlētājiem viņi nav darījuši," uzsvēra Žuravļovs. Viņš cer uz kādreizējā Tautas saskaņas partijas vadītāja Jāņa Jurkāna atbalstu. Viņš nekad nevēlēšanās, taču, kā saka Žuravļovs, varētu būt goda priekšsēdis. Jurkāns jebkādu saistību ar partiju noliedz.

"Latvieši mums nav brāļi..."

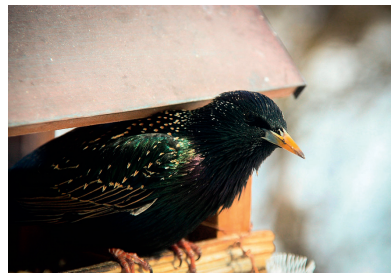
Lietuvas premjērmministrs Saulis Skvernelis darījis Lietuvai kaudu starptautiskā mērogā, paziņojusi prezidentē Daļa Grībauskaitē, lūgta komentēt presē izskanējušos premjēra izteikumus par Latviju. Kā ziņoja Lietuvas sabiedriskās raidorganizācijas ziņu portāls *Lrt.lt*, Skvernelis, kas maijā gaidāmajās vēlēšanās gatavojas kandidēt uz prezidenta amatu, tiekoties ar vēlētājiem, izteicis apgalvojumu, ka latvieši lietuviešiem "nav brāļi, bet konkurenti daudzās jomās". Pats Skvernelis neilgi pēc tam savā Facebook profilā gan skaidroja, un viņš neesot citēts precīzi, un apsūdzēja *Lrt.lt*, ka tas sabiedrībai sniedzis tendenciozu un izkropļo-

tu informāciju, cenšoties mest ēnu uz viņu un sanaidot kaimiņvalstis.

Vēlāk portāls precizēja premjēra teikto: "Latvieši un igauņi mums, varētu domāt, visā pilnībā būtu brāļi, taču tā nav. Runājot par to pašu Latviju, ekonomikā tā ir viena no mūsu lielākajām konkurentēm."

Pirms 190 gadiem reģistrēja gājputnu atlidošanu

Šogad 12. martā apritēja 190 gadu, kopš Latvijas teritorijā uzsākta putnu pavasara atlidošanas laika reģistrēšana. Pirmais reģistrētais putns toreiz bija lauku cirulis, kušu pamanīja Jelgavā. Zīmīgi, ka arī šopavasara pirmais atlidojušais gājputns, kas reģistrēts *latvijaspusti.lv*, bijis tieši lauku cirulis, kušu februāra vidū pamanīja Skrudundas novadā.

Var uzskatīt, ka pirms 190 gadiem tika aizsākta Latvijas ornitoloģija, kas nu jau izaugusi līdz plašam putnu vērotāju un reģistrētāju aktīvistu pulkam visā Latvijā.

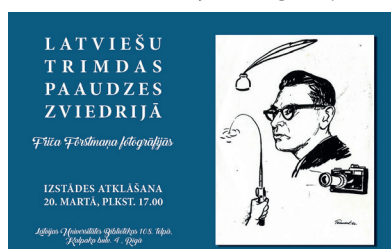
Bērzainē viesojās deju kopa Rīdze

Latviešu centrā Bērzainē, Dienvidvācijas pilsētā Freiburgā, viesojās Rīgas pamatskolas *Rīdze* deju kopa. *Bērzaine* ir aktīvs Vācijas, Francijas un Šveices latviešu centrs un viesu nams, kušu, apceļojot Eiropu, ir iecienījuši latvieši no visas pasaules.

Tautasdeju kopa *Rīdze* ir dibināta 1992. gadā, kad tas vēl saucās *Rīdziņa*, bet no 2016. gada nosaukums ir *Rīdze*. Katru gadu *Rīdze* dodas tālākos koncertbraucienos. 2016. gada rudenī *Rīdze* pirmo reizi piedalījās starptautiskajā festivālā Ķīnā, Pekinā.

Atklāj fotoizstādi "Latviešu trimdas paaudzes Zviedrijā Fricā Forstmaņa fotografijās"

20. martā Latvijas Universitātes (LU) Bibliotēkā atklāja fotoizstādi "Latviešu trimdas paaudzes Zviedrijā Fricā Forstmaņa fotografijās". Fricis Forstmanis (1906-2004), sabiedrībā labāk pazīstams kā dziesnieks un atdzejojātājs Fricis Dziesma, Latviju pameta 1944. gada novembrī, lai bēgļu laivā dotos uz

VĒSTNICĪBU ZIŅAS

KANADA. 10. martā Otavas Latviešu evaņģēliski luteriskās Miera draudzes namā notika Oskara Kalpaka piemiņas sarīkojums, kušu uzrunu teica Latvijas vēstnieks Kanadā Kārlis Eichenbaums, aicinot katru dienu iestāties par Latviju, celt to drošu un kā labklājības valsti mums visiem.

ĒGIPTĒ. Vēstniece Iveta Šulca tikās ar tulku Mohamedu Ramadanu (*Mohamed Ramadan*), kurš ir iztulkojis Daces Rukšānes romānu "Kāpēc Tu raudāji?" uz arābu valodu. Grāmatu Ēģiptē šogad izdeva izdevniecība *Sefsafa Publishing* ar nosaukumu "Katrīna", un romāns ir pieejams Ēģiptes grāmatnīcās. Tulks norādīja, ka tā bija viņa paša iniciatīva iztulkot šo grāmatu pēc tam, kad to izlasīja pirmo reizi Vācijā. M. Ramadanā skaidroja, ka Latvija nav plaši pazīstama Ēģiptes sabiedrībā, taču tā ir unikāla salīdzinājumā ar vairāk pazīstamākām Eiropas valstīm.

UNGĀRIJA. 11. martā Latvijas vēstniecībā Budapeštā notika vēstnieka V. Heniņa tikšanās ar Budapeštas *Corvinus* universitātes Sociālo zinātņu un starptautisko attiecību fakultātes studentiem, kas pārstāv studentu organizāciju „Eiropas lietu un diplomātijas māja”. Tikšanās notika organizācijas īstenotās Talantu programmas ietvaros, kušu mērķis ir sagatavot vispusīgus starptautisko attiecību speciālistus.

Tiekoties ar vēstnieku, studenti tika iepazīstināti ar Latvijas ārpolitikas veidošanas principiem un ārpolitikas prioritātēm, kā arī Latvijas nostājam aktuālajos starptautiskajos, ES un drošības politikas jautājumos. Ņemot vērā studentu interesi par ES enerģētikas politiku un starptautiskās sadarbības aspektiem enerģētikas jomā, īpaša uzmanība sarunā tika pievērsta Latvijas un Eiropas aktuālajiem enerģētiskās drošības jautājumiem, tai skaitā ES Enerģētikas savienības stiprināšanai un energoresursu piegāžu diversifikācijai.

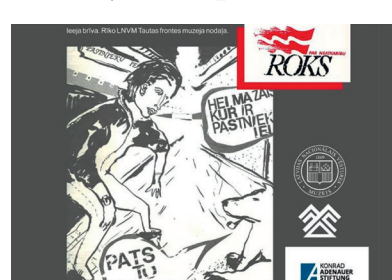
kara neskarto Zviedriju. Forstmanis savā dzīvē bijis ne tikai dzejnieks, žurnālists, bibliotekārs un grāmatu iesējējs, bet arī talantīgs fotogrāfs, kušu ar savu kameru ir dokumentējis gan latviešu trimdas aktivitātes Zviedrijā, gan veidojis izteiksmīgus laikabiedru portretus.

Latvijas balets par godu Simtgadei aicina uz koncertu

Latvijas Nacionālās operas Lieļajā zālē 19. martā notiks starptautisks baleta koncerts "Lieliskais baleta gadsimts", kušu satiksies Latvijas Nacionālā baleta solisti un mākslinieki, kā arī triju Baltijas valstu baletskolu – Tallinas baleta skolas, Lietuvas Nacionālās M. K. Čurļoņa mākslu skolas un Rīgas Choreografijas vidusskolas audzēkņi.

Tautas frontes mūzejā notiks diskusija "Roks pret tankiem"

Tautas frontes mūzejs sadarbībā ar Konrāda Adenauera fondu 21. martā aicina uz sarīkojumu, kas veltīts 1989. gada no 17. līdz 19. martam Latvijas Tautas frontes rīkoto akciju kopumam – koncertiem "Roks par neatkarību", kas toreiz norisinājās Sporta pilī Rīgā.

Latviju starptautiskajā konkursā pārstāvēs koris Maska

Žūrija lēmusi, ka Latviju koru Eiropvizijā pārstāvēs Babītes novada jauktais koris *Maska*, kas pērn ieguva pirmo vietu XXVI Vispārējo latviešu Dziesmu un XVI Deju svētku koru konkursa finālā jeb "Dziesmu karos", informēja Latvijas Televizija.

Atlasei Jāņa Ozola vadītais koris pieteicās, iesniedzot sagatavotu priekšnesumu korķmeistares Lauras Jēkabsones radītajam skaņdarbam "Pērķontēvs". LTV Kultūras raidījumu redakcijas vadītāja Ieva Rozentāle norāda, ka korķ piedāvājums "ir iespaidīgs ne vien mūzikāli, bet arī vizuāli". Koris parūpējies ne vien par mūzikālo kvalitāti, bet arī par choreografiju. "Īpašais savienojums – augstvērtīgs mūzikālais priekšnesums un pārliecinoša vizuālitate ir atslēga uz panākumiem korķ Eiropvizijā," uzskata Ieva Rozentāle.

Nosvinēta Gata Šmita vēsturiskās drāmas "1906" pirmizrāde

13. martā kinoteātrī *Forum Cinemas* pirmizrādi piedzīvoja režisora Gata Šmita krimināldrāma "1906". Ar to tiek noslēgta programma "Latvijas filmas Latvijas Simtgadei". Filma uz ekrāniem Latvijā nonāk, sākot no 15. marta. Filmas pirmizrādē piedalījās radošā filmas komanda kopā skaitā, aktieri – Mārtiņš Kalita, Inese Pudza, Kaspars Zvīgulis, Kaspars Dumburs, Toms Auniņš, Latvijas Kultūras ministrijas pārstāvji, kino industrijas dalībnieki, radi, draugi un daudz citu viesu.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS GORDONS

Jau savā šāgada uzrunā Federācijas sapulcē Krievijas Federācijas prezidents Putins bija spiests atzīt, cik daudzas un sāpīgas sociāla rakstura problēmas vēl atrisināmas. Apzinoties, ka viņa reitings krit un tauta sāk "sadzirdami" kurnēt, Vladimirs Vladimirovičs nu mēģina apreibrināt/apdullināt savus 146 miljonus pavalstnieku, liekot sastikēt īpašu "trofeju vilcienu" ar nosaukumu "Sirijiskij perelom" – Sirijas lūzums. Doma bija tāda: tāpat kā Staļingradā bija lūzums padomju-vācu (pardon, "Lielā Tēvijās") karā, 2015. gada septembrī uzsāktā bruņotā Krievijas inter-

vence Sirijā nu panākusi lūzumu: brutālais Asada režīms paglābts no sabrukuma, un Kremlis nostiprinājies Vidusjūras austrumkrastā.

Vārdu sakot, 23. februārī – Sarakanarmijas jeb "vīriešu" dienā – Maskavā startēja "trofeju vilciens": 20 vagoni ar kaŗa tehniku, kas iegūta, sakaujot "terroristus" – t.i., visus Asada režīma pretiniekus. Vilcienam jāapstājas 61 Krievijas pilsētā un pēc 75 dienām jāatgriežas Maskavā – 9. maijā, Uzvaras svētkos.

Kopsummā "trofeju vilcienam" jānobrauc 28 tūkstoši kilometru, un viens šīs trases posms ir sim-

boliski nozīmīgs: no Sevastopolis – pa "Krimas tiltu" – līdz Murmanskai – tepat pie NATO dalībvalsts Norvēģijas robežas. Pa pamata trasi – austrumu virzienā – vilciens 27. martā sasnies Vladivostoku pie Klusā okeāna.

Katrā pieturā uz perona – kaŗeivju goda sardze, par kārtību gādā "Rosgvardijas" vīri un dažviet kazaki, pareizticīgo priesteris šo vilcienu svēti un braši *puiķiņi* sarkanās beretēs – "junarmija" demonstrē stāju. Un katrā pieturā – uzmanību! – ir "atlases" (*otbor*) punkts, kur var pieteikties kaŗa dienestam pēc kontrakta.

Putins potē patriotismu. "Trofeju vilciens" triks

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Trofejas – viens tanks, vairākas bruņumašīnas, tostarp viena ar ANO emblēmu, kas tika sašauta Golas augstienēs, pie Sirijas un Izraēlas pamiera līnijas, lērums automātu, pretgaisa šaujamo, droni. Ekspozīcijā tiek cildināta Krievijas kaŗa aviācija, kas bija izšķirīgā, sasniedzot to lielo "lūzumu". Taču tiek noklusēts, ka šo "Putina ērgļu" bumbas tika mes-tas uz slimnicām, maiznīcām (!), bērnu dārziem.

Tā vien šķiet, ka viss šis jam-padracis ar "trofeju vilcienu" ir "nacionālā līdera" Putina izmī-sīgs mēģinājums atdzīvīnāt pirms pieciem gadiem iedegušos impe-

risko "lielkrievu jūsmu" un lielum-māniju.

Taču diez vai Putinam izdosies apklusināt rūgtumu un protes-tus, kas izpaužas sociālajos tīklos sakarā ar to pašu "trofeju vilcien-u": "Visas trofejas jau sen ir Krievijā – trūcīgie pensionāri, slimie bērni, niecīgās algas un banditiskā vara." Un cits ieraksts: "Šis vilciens ir kaunpilns skats, istenībā tā ir kaŗa propaganda. Tad jau labāk iekraujiet vilcienā notriekto krievu lidmašīnu atliekas, bojāgājušo ģimenes – eks-ponātus, kas parāda par šīm "trofe-jām" samaksāto cenu".

Šīs vērmeļu piliens ir isti vietā.

KĀRLIS STREIPS

Nevienam nav īsti zināms, cik Latvijas valstspiederīgo dzīvo Lielbritānijā, bet skaidrs, ka viņu ir daudzi, daudzi tūkstoši. Jo Lielbritānija bija viena no pirmajām Eiropas Savienības dalībvalstīm, kuŗa savu darba tirgu atvēra valstīm, kas savienībā bija iestājušās 2004. gadā. Sākumā migrantu straumē Rietumu virzienā bija neliela, bet tad nāca 2008. gads ar globālo ekonomisko krīzi, un straumīte ātri vien kļuva par strauji plūstošu upi. Man pašam ir labs draugs, kuŗš pāris gadu nodzīvoja Londonā un strādāja par apsargu, jo gribēja palīdzēt savai mammai nomaksāt hipotekāro kredītu par viņas dzīvokli. Pūsis atgriezās mājās, kad bija pietiekami naudas nopelnījis, taču šai ziņā viņš bija liels retums. Spriežot pēc ierakstiem internetā, mūsu tautieši Lielbritānijā (un ne tikai) lielākoties ir iedzīvojušies. Daudzi, kuŗi dzīvi sāka, piemēram, kā zemeņu lasītāji vai kā istabenes viesnīcās, ātri vien uzdienējās uz krietni augstākiem amatiem. Ne velti latvieši pazīstami kā čakla tauta. Daudzi no mūsu valstspiederīgajiem svešumā ir apprecējušies, sākuši veidot ģimenes. Kolīdz piedzimst bērni, ir jautājums par viņu skološanu, taču, ja *sīkais* sāk iet britu bērnu dārzā un pēc tam skolā, saites ar jauno mītnes zemi kļūst arvien ciešākas un ciešākas. Vairākkārt nācies lasīt stāstus par ģimenēm, kuŗas atgriezušās Latvijā ar jau paaugušu atvasi, kam, izrādās, Latvijas skolās ir pagalam grūti iejusties, it īpaši tad, ja latviešu valoda "klibo". Zināmā mērā situāciju var salīdzināt ar tā dēvēto veco trimdu. Sabrūkot Padomju savienībai, ļoti daudzi cilvēki sāka domāt par atgriešanos Tēvzemē, taču – mītnesze-mēs ir māja, hipotekārais kredīts, darbs, skola, savs kardiolo-gs... Precīzs remigrantu skaits nav zināms, bet, pēc maniem no-

vērojumiem, cilvēku, kuŗi pārcēlušies uz dzīvi Latvijā, nemaz nav tik daudz.

Šobrīd tiem, kuŗi jaunajos laikos ir pārcēlušies uz Lielbritāniju, nākas nervozēt, jo, kā zināms, pirms pāris gadiem, tieši vasaras Saulgriežos, kad gaisā lidinās visādi mošķi un raganas, ar nelielu balsu vairākumu briti nobalsoja par izstāšanos no Eiropas Savienības. Galvenais – gan krietni melīgais – arguments, kas lika nosvērties par labu šai domai, bija migrantu invāzija un apgalvojumi, ka ES savienība grasījās uzņemt Turciju par dalībvalsti, un tad vai visi 80 miljoni turku pārcelšoties uz Lielbritāniju un vietējiem atņemšot darbu. Bija arī "arguments," ka, izstājoties no ES, Lielbritānijai piepeši uzradīšoties 350 miljoni sterliņu mārciņu nedēļā, ko veltīt veselības aprūpei. Apgalvojums, kuŗam var noticēt tikai izmīsiģi lētticīgi ļautiņi! Attiecībā uz migrantiem rūkšana bija jau ilgi, pirms premjers Deivids Kamerons nolēma savu politisko likteni glābt ar solījumu, ka tautai būs iespēja balsot par jautājumu, vai izstāties no Eiropas Savienības, vai ne. Pieļauju, ka Kamerona kungs pat ļaunākajos sapņos nevarēja iedomāties, ka balsojums būs par labu aiziešanai, un ne velti drīz pēc referendumā viņš atteicās no amata un atgriezās privātajā dzīvē.

Galvenā referendumā nelai-me, manuprāt, bija tāda, ka jautājums bija pagalam vienkāršs – iekšā vai ārā? Ne mirkli neiedziļinoties, ko izstāšanās īsti nozīmētu. Ekonomisti un citi eksperti brīdināja, ka, visticamāk, izstāšanās stipri kaitēs valsts tautsaimniecībai, taču iepriekš minētie meli un skaļie apgalvojumi bija pārlietu pārliecinoši. Taču D. Kamerona vietā bija stājusies premjere Terēze Meja un bija laiks sākt konkrētas sarunas. Pirmkārt, Bri-sele nevarēja piedāvāt īpašu pre-

timnākšanu, jo arī citās dalībvalstīs radikāli noskaņoti ļaudis prasīja iespēju izstāties no ES. Francijā – Marina Lepēna ar domubiedriem, arī Ungārijā un Polijā atradās politiķi, kuŗiem ar Eiropas Savienību bija lieli strīdi par demokrātijas un pilsonisko tiesību apspiešanu.

Taču otrkārt un galvenokārt – Lielbritānija Eiropas Savienībā iestājās 1973. gada sākumā. Divus gadus pēc tam bija pirmais referendums valsts vēsturē, kuŗā vēlētājiem jautāja, vai tie ir gatavi iestāties Eiropas ekonomiskajā kopienā. Toreiz 67 procenti atbildēja – jā. Lielbritānijas 46 gadus šai savienībā var salīdzināt ar lau-lātu pāri, kuŗš pēc gariem kopdzīves gadiem nolemj šķirties – tad ir jāpieņem daudz smagu lēmumu, tostarp – kas notiks ar pāra draugiem? Tas Londonai ir ļoti būtisks jautājums, jo nebija taisnība tiem politiķiem, kuŗi apgalvoja, ka pēc izstāšanās valsts varēs brīvi noslēgt tirdzniecības līgumus ar citām valstīm. Ar Eiropas Savienības dalībvalstīm tas nebūs iespējams, jo tas tomēr ir koptirgus ar visu no tā izrietošo. Savukārt, Amerikas Savienotās valstīs ir skaidri likušas saprast, ka, piemēram, Lielbritānijai būs jāakceptē ar hormoniem apstrādāta liellopu gaļa un ar chloru apstrādāta vistas gaļa. To patērētāji Lielbritānijā nu nekādi negrib.

Aizvadītajā nedēļā Lielbritānijas parlamentā bija trīs balsojumi par temu *Brexit*. Vispirms deputāti noraidīja T. Mejas piedāvāto plānu, ko viņa bija saskaņojusi ar Briseli. Tā bija otrā reize, kad Londonas "gudrās galvas" tā izdarīja, turklāt pirmajā reizē *nē* balsotāju skaits bija viens no lielākajiem parlamenta vēstūrē. Otrā piegājienā *pret* balsoja 149 deputāti. Brīdī, kad rakstu šo komentāru, vēl nav zināms, vai visas pārējās ES dalībvalstis

Juku laiki karaļvalstī

Zīmējums: Zemgus Zaharāns

piekritis Londonas līgumam pagarināt izstāšanās termiņu. Blakus jautājums, starp citu, ir par to, ka maijā briti būs spiesti piedalīties Eiropas Parlamenta vēlēšanās, ja termiņš tiks pagarināts līdz jūnijam. Grūti spriest, vai kāds gan gribētu būt kandidāts, zinot, ka termiņš, iespējams, būs tikai dažus mēnešus garš.

Ko Terēze Meja cer panākt? Eiropas Savienība ir ļoti skaidri pateikusi, ka tā nesāks sarunas par norunātā lēmuma grozīšanu. Līdz ar to, vai nu galu galā parlaments darījumu apstiprinās (par to paredzēts balsojums šonedēļ – otrdien vai trešdien), vai

arī iestāsies ļoti garš neskaidrību periods. Kam tas vajadzīgs?

Latvijas Saeima pirms pāris nedēļām pieņēma vairākus likumus sakarā ar Lielbritānijas izstāšanos, tostarp par nepieciešamību paplašināt valsts muitas dienestu, ja Lielbritānija piepeši taps par "trešo" valsti ar visu no tā izrietošo. Runa ir par vairākiem miljoniem eiro, kuŗi, lieki teikt, derētu citiem mērķiem. Līdz ar to secinājums var būt tikai viens – vai vislabāk nebūtu Mejas kundzes valdībai pateikt: "Piedodiet, mēs tā negribējam!" un no muļķīgā plāna atteikties pavisam?

DAIGA MAZVĒRSĪTE

Pošamies uz Siguldas Opermūzikas svētkiem!

Ventiņu lakstīgalai par godu

Gleznā Gaujas senleja un Siguldas Ordeņa bruņinieku pils varenie mūri kļūs par krāšņu ietvaru aizraujošam mūzikālajam notikumam – **no 26. jūlija līdz 28. jūlijam** pilsdrupu estrādē jau 27. reizi notiks Opermūzikas svētki, kur līdz ar mūsu pašu zvaigznēm piedalīsies arī citzemju viesi – Pjērs Privo, ko Latvijas opermūzikas draugi jau labi zina un paguvuši iemīlēt, Asmina Grigorjana no Lietuvas, *Kamen Chaney* no Bulgārijas, *Perrine Madoeuf* no Francijas.

Daudzkārt dzirdēti apgalvojumi, ka Latvija ir opermūzikas fenomenā, jo mūsu mazā valsts dāvājusi tik daudz pasaulē slavinātu dziedoņu. No otras puses, tukšā vietā spēcīgs dziedātājs nevar rasti, un mūsu operas kultūrai ir

sliniece gadu no gada uzmirzd Siguldā. Šogad Kovaļevska atveidos titullomu Džakomo Pučīni operas *Toska* uzvedumā (režisors – Guntis Gailītis, Skarpijas lomā – Pjērs Privo), jo katru gadu īpaši šiem svētkiem top operas izrāde.

Šogad tiks atgādināts par, iespējams, pašu pirmo Vakareuropā uzlēkušo Latvijas opermākslas zvaigzni – Alīdu Vāni. Viņas gadskaitļus iezīmē divi devītnieki: Alīda Elizabete Vāne dzimusi 1899. gada 11. oktobrī un no šīs zemes aizsaukta 1969. gada 27. februārī. Arī Maijai Kovaļevskai šis ir jubilejas gads – pasakainā soprāna īpašniece pasaulē nākusi 1979. gada 21. septembrī...

“Katrs operas uzvedums ir tīrs prāta darbs, jūtas ieliek tikai dziedājumos un tēlojumā,” uzskatīja

dēliem. Jānis Vāne blakus Dižalkšņiem uzcēla Jaunalkšņus, iztiku pelnīja darbā uz kuģiem. 1902. gadā Jānis devās peļņā uz Ameriku – Misūri štata svina raktuvēm, dažus gadus vēlāk pie viņa pāri okeānam devās arī sieva Teofila ar septiņgadīgo Alīdu. Sākot skolas gaitas svešajā zemē, viņai palīdzēja no mājām līdzpaņemtā mandolīna – meitene drīz vien iemācījās nostrinkšķināt amerikāņu dziesmiņas.

1910. gadā Vānes pārcēlās uz Bostonu, kur apmetās Grīna un Henkoka ielu stūrī. Jānis sāka strādāt vagonu rūpnīcā, Alīdai pavērsās iespēja sākt mācīties klavierpēli. Talantīgā meitene apguva arī vijoli, un skolotāji vecākus mudināja atļaut meitai turpināt mūzikas studijas. Taču Teofila tā arī nebija iejutusies starp amerikāņiem, 1914. gadā viņa ar meitu atgriezās Latvijā, nenojaušot kara briesmas. Kaņam sākoties, Vānes atgriezās ASV.

Alīda neuzdrošinājās sapņot pat par dziedāšanu. Viņa iestājās Tirdzniecības skolā, joprojām turpināja vingrināties vijolspēlē, uzstājās latviešu sarīkojumos. Kad vecāki, redzēdami meitas panākumus, beidzot atvēlēja līdzekļus mūzikas studijām, Vāne dziedāšanu sāka mācīties pie Bostonas profesora Viljama Vītņija, un viņš skubināja doties uz Itāliju.

1922. gadā Alīda Vāne ar māti beidzot kāpa tvaikoni, lai sāktu jūras ceļu uz visu dziedoņu sapņu zemi Itāliju. Milānā viņa studēja pie Mario Vanco, par viņas debiju kļuva *Dezdemonas* loma 1925. gada 28. aprīlī Bustoarsīcijas pilsētiņas *Teatro Sociale*. Kritiķu spriedumi bija vienprātīgi – tēls bijis paties

Alīda Vāne 1926. gadā

Operas režisors Guntis Gailītis (pa labi) un diriģents Atvars Lakstīgala

Maija Kovaļevska preses konferencē kopā ar Daini Kalnu (pa labi) un Siguldas galvu Uģi Mitrēvici

senas saknes un cildenas tradīcijas. Pie tām pieskaitāmi arī Dainā Kalna rīkotie Opermūzikas svētki, kuŗos gadu no gada piedalās jaunie talanti, kā arī Latvijas opermākslas spīdekļi un pasaules zvaigznes. Siguldā pabijusi tagad pasaules lielāko slavenību plejādei pieskaitāmā Anna Netrebko, un tieši D. Kalns kļuva par Maijas Kovaļevskas spožā talanta pirmo cildinātāju. Šī Eiropas, Ziemeļu un Dienvidamerikas, Japānas un Austrālijas operētāros dziedājusi māks-

pasaulslavenā latviešu operdziedātāja Alīda Vāne, kas savā mūžā nodziedāja 40 lomas. Diemžēl Latvijā viņa kļuva par izraidīto, bija spiesta apmierināties ar paliekām no mūzikālās dzīves galda, bet sakāmvārds, ka Tēvzemē jau pravieti neciena, ir mūžsens un paties...

Bērnību dziedātāja aizvadīja nētlu no jūras, Tārgales ciema Jaunalkšņos. Vecvectēvs saimniecību bija ieguvis no Tārgales barona, līdz īpašums tika sadalīts trim

un dziļi izjusts, balss – apveltīta ar ārkārtīgi skaistu tembru.

Drīz vien Alīda tika angažēta pastāvīgam darbam Dženovas *Carlo Felice* teātrī. Sekoja Bostonas laikraksta atsauksme: “Kembridžas meitene gūst panākumus italiešu operā! Lieliskas balss dotības un skaista intonācija apvienojas ar pievilcīgu personību.” Sekoja angažementi Merano, Neapoles un Boloņas operētāros, Triestē, Turīnā, Palermo un Ferārā, Spēcijā un Varēzē, dziedot itaļu operās, re-

pertuārā bija arī Vāgnera un citu autoru lieldarbi. Tad Vāne piekrita piedalīties ceļojošas opertrupas *Stadium Opera Co* rīkotās vasaras izrādēs dažādu Amerikas pilsētu stadionos, un, piemēram, Klīvlāndē no 1931. gada 28. jūlija līdz 2. augustam notikušās *Aīdas* un *Karmenas* izrādēs kopā pulcējušas apmēram 88 tūkstošus klausītāju.

Sekoja *San Carlo Opera Company* piedāvājums, kuŗa ietvaros Vāne uzstājās Ņujorkā, Providensā un Bostonā. 1933. gada decembrī Alīda Vāne beidzot nodziedāja ilgi kāroto titullomu operā *Toska* Boloņas teātrī *Arena del Sole*. Sekoja arvien jaunu lomu iestudējumi un ceļojumi ne tikai uz Parīzi un Londonu, bet arī Dienvidamerikas opernamiem.

Ziņas par neparasti apdāvinātās latviešu mākslinieces jaunākajām lomām turpmāk ik pa brīdim parādījās *Ilustrētajā žurnālā* vai *Atpūtā*. Sak, kaut kur tālumā mīt un skaisti dzied Ventspils puses lakstīgala, par ko esam lepni un laimīgi. Taču Rīgas opernama vadība necentās pēc iespējas ātrāk angažēt Vāni vietējām izrādēm. Vien 1937. gadā Alīda debitēja mūsu Baltajā namā, un sekoja jūsmīgas atsauksmes. Diemžēl dziedātāju mulsināja pašas vājā latviešu valodas prasme – viņa runāja, kā mājā ierasts, ventiņu izloksnē, bet savas operu partijas dziedāja itāliski, kas pie mums toreiz nebija pieņemts.

1939. gada *Atpūtā* ievietots Vānes foto no Litenes kaŗavīru noņemnes, kur viņa redzama formā un ar ieroci rokās. Ventspīlī viņa dziedājusi koncertā, kuŗa ienākumi veltīti Aizsargu pulkam –

šādas ziņas nepalika nepamanītas jaunās varas kultūras noteicējiem, un pēc 1940. gada 17. jūnija Vānes uzvārda vairs nebija operētāŗa štata sarakstā. Kaŗa gados dziedātāja iesaistījās Tautas palīdzības kustībā, kuŗas ietvaros rīkoti koncerti latviešu kaŗavīriem.

30. gadu beigās dziedātāja bija iegādājusies nelielu dzīvokli Rīgā, Lāčplēša ielā, bet pēc kaŗa tajā iemītinājās “atbrīvotāji”, no kuŗu ķetnām izdevās izglābt vien divānu un nedaudz drēbju. Vāne tika pieņemta solistes darbā Latvijas filharmonijā, devās savu balsi rādīt provinces klausītājiem, uz koncertiem kratoties vaļējās kravas mašīnās vai zemnieku ratos. Vien 1950. gadā viņas balss burvību atkal varēja izbaudīt uz operas skatuves – *Masku ballē* izrādē, jo... bija saslimušas visas trīs štata solistes. Zālē ovācijas bijušas vienkārši neapraķstāmas, un panākumi nodrošināja vēl dažas viesošānās *Masku ballē* arī 1951. gadā. Taču ne šīs izrādes, ne arī koncertus “nepamanīja” ne kritiķi, ne radiofona darbinieki. Vienīgais Alīdas Vānes balss ieraksts tapis Itālijā 30. gados – kopā ar citiem solistiem fragmentā no operas *Masku ballē*.

Aizvadītā gadsimta 60. gados Rīgas pašvaldība dziedātāju beidzot aplaimoja ar dzīvokli Padomju, tagadējā Z. A. Meierovica bulvārī, kur viņa, būdama Teāŗa biedrības vokālā konsultante, vadīja stundas. Tagad Vānes dzīvokli dzīvo komponists Raimonds Pauls, bet dziedātājas dzimtās mājas palēnām brūk kopā.

Vairāk info www.opersvetki.lv

Par pilīm, Likteņdārzu un savu likteni

Imants Lancmanis intervijā Irēnai Bērziņai

Mantojums, ko Imants Lancmanis devis Latvijas kultūrvēsturē, strādājot Rundāles pils direktora amatā, darbojoties Likteņdārza idejas īstenošanā, citu pašu nozīmīgāko Latvijas garīgo vērtību saglabāšanā un celšanā, ir nenovērtējams, no tā smels vēl daudzas paaudzes. Tā ir pilnīga un absolūta ziedošanās idejai un darbam. Lai atšifrētu šī godavīra dzīves, darba un personības kodu, ir jāraksta grāmata, intervijā to var visu ieskicēt. Ceļš uz intervijas vietu – Latvijas Nacionālo mākslas muzeju – ved cauri Esplanādei, garām Rainim. *“Gūt var dodot”... varbūt šie ir istie atslēgas vārdi?*

I. Lancmanis. Man nav tādas sajūtas, ka būtu kaut ko devis – es vienkārši esmu vienmēr darījis to, kas katrā brīdī ir bijis vajadzīgs, ko esmu gribējis darīt. Un visu laiku es guvu, un man nekas būtībā nebija jādod. Vienkārši bija visu laiku jādarbojas, gūstot neiedomājami daudz, jo Rundāle jau ir viena bezgalīga dāvana. Tā bija vieta, kurā es varēju aiziet citā pasaulē un kur es varēju īstenot savu vīziju. Tā bijusi vēlēšanās pagriezt laika ratu atpakaļ un zināmā mērā salīdzināt, kāda pasaule ir šajā brīdī un kāda tā bijusi pirms gadsimtiem: ko vērti ir cilvēki, ko vērtā kultūra, kas šobrīd top. Tas, kas pēc piecdesmit gadiem ir noticis, man liekas gluži vai pārdabiski.

Rundāle jums bija dota kā iespēja īstenot, izdzīvot savus sapņus?

Tas nav pat dots – tas ir apbērts ar dāvanām, ar iespēju darboties tādā laukā, kas mani aizrauj. Un ja vēl tam ir rezultāts, nevis tā bijusi tikai cinišanās ar vējdzirnavām, ir uzbūvēta jauna realitāte. Būtībā man ir bijusi iespēja dzīvot tajā ļoti krāsainajā pasaulē, kas ir šī senā māksla, senā kultūra.

Sākums gan laikam nebija viegls?

Es ļoti labi atceros 1964. gada aprīli, kad mēs iegājām pili, kāda tā bija toreiz... Bija jādama par pils atdzimšanu, acimredzot mums bija tāda misija. Rundāles muzejs kļuva par vietu, kur it kā zaudētā kultūra tika vākta vienkopus – muižnieciskā, vācbaltiešu māksla un pasaule, vecā, aristokrātiskā kultūra, kas bijusi “notiesāta” un 20. gadsimtā sodīta par visiem gadsimtu un gadu tūkstošu grēkiem – par kungu nežēlību, mantkārību, varaskāri. Tieši tajā brīdī bija noticis kāds pavērsiens, atļauja to darīt.

Tomēr nekas pats par sevi nenotiek, notiek tad, ja kāds dara, virza.

Vienmēr esmu gribējis kaut ko panākt, un šī darbošanās – varbūt tā ir zināma apspēstība? Varbūt citiem savu dzīvi gribas sadalīt: darbs, atpūta, ģimenes dzīve, izklaides. Mēs kopā ar sievu darījām vienu darbu un domājām vienu domu, un izklaidēm ārpus tā mums nebija ne laika, ne vēlēšanās. Līdz ar to viss darbs ritēja vienā virzienā, un tad var izdarīt ļoti daudz. Un vēl –

Imants Lancmanis: “Ziedojoš kultūrai, cilvēks savu vārdu atstāj nākamībai – tur ir tas naudas spēks, ziedošanas būtība, ja turklāt redzi, kā pasaule mainās, kļūst labāka, skaistāka ar tavu līdzdalību, tavu palīdzību.”

jābūt istajā brīdī istajā vietā, un ir jābūt Providences atļaujai to darīt. Jā, bija pienācis laiks... *laiks akmeņus salasīt.* Soli pa solim viss tika lēnām virzīts, tas man sagādājis neprātīgu baudu.

Vai Rundālē ir vēl kas būtisks paveicams?

Protams! Nupat no Francijas ir atvesta brīnišķīga rokoko garnitūra – sofa ar sešiem krēsliem, ar gobelēnu apvilktā, ar La Fontēna fabulu sižetiem. Te ir lapsa un dzērve – stāsts ir burvīgi izausts gobelēnā, kas saglabāties kādus 250 gadus, ir ļoti labā stāvoklī. To mums izdevās nopirkt izsolē. To novietosim telpā pirms hercoga guļamistabas. Tur ir arī visi hercogu un ārzemju valdnieku portreti. Esošie krēsli ir kopijas, kas izgatavotas pirms 40 gadiem, un es vienmēr esmu domājis: vai, vai – tas ir zem līmeņa, vajadzētu nomainīt! Un tagad ir dota iespēja, tas ir pavisam neticami.

Nemaz tik bieži negadās, ka tiek izolīta šāda unikāla sofa un krēslī. Tāds neliels stāsts par mūsu centieniem un papildītajām cerībām.

Vai nav tā, ka, pabeidzot kādus darbus, atkal jau kaut kas jāuzsāk no jauna?

Tā ir gan. Restaurācija kā tāda ir pabeigta, tagad jāveic tikai uzturēšanas darbi. Aktuālākais ir pils jumta seguma nomaiņa. Pašlaik ir padomju laika noželojams skārds, vispār jābrīnās, ka tas vēl nav sabrucis.

Esat ceļā uz Rundāles pils kompleksa iekļaušanu UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā?

Tāda iespēja jau bija piedāvāta pirms gadiem desmit, bet tolaik nebija pabeigti pils restaurācijas darbi. Tikai pagājušajā gadā pabeidzām interjera iekārtošanu un, iekārtojot dekoratīvās mākslas ekspozīciju, pabeidzām arī pils palīgtelpu restaurāciju. NU

varam piedāvāt pili visā tās krāšņumā.

Vai jums ir kāda īpaši tuva muzeja kolekcija?

Mūsu muzeja pulksteņu kolekcija vienmēr ir bijusi “mana kolekcija”, ko es pats aprūpēju. Tuvākajā laikā rakstīšu tās aprakstu.

Vai Rundāles pils bieži saņem ziedojumus?

Ziedojumi ir bijuši, bet ne daudz. Būtiskākais pagaidām ir un paliek Borisa un Ināras Teterovu ziedojums, kopā ap miljonu eiro. Ziedojums tika izlietots restaurācijai, kas tolaik bija svarīgi. Arī princis Bironis ir mūs atbalstījis, devis naudu vairāku Rundāles pils telpu restaurācijai, ziedojis arī savas dzimtas relikvijas. Ziedojoš kultūrai, cilvēks savu vārdu atstāj nākamībai – tur ir tas naudas spēks, ziedošanas būtība, ja turklāt redzi, kā pasaule mainās, kļūst labāka, skaistāka ar tavu līdzdalību, tavu palīdzību. Piemēram, Amerikā vairums muzeju ir privāti vai pastāv no ziedojumiem, Latvijā diemžēl nav šādas tradīcijas.

Potenciālie ziedotāji droši vien gribētu zināt, kādas konkrētas lietas būtu jāatbalsta?

Darbojas Rundāles pils atbalsta fonds, var atbalstīt konkrētu eksponātu iegādi, piemēram, lai atgrieztu brīnišķīgus mākslas darbus, kuri no Latvijas sen aizceļojuši. Tos var nopirkt un atgriezt

Latvijai, un tā būtu ārkārtīgi cēla rīcība. Es būtu ļoti priecīgs un gandarīts, ja kāds atbalstītu Rundāles pils baznīcas mākslas kolekcijas restaurāciju. Pagājušajā gadā pils staļļos atklājām ekspozīciju ar vairākiem restaurētiem altāriem, taču darbs jāturpina, tas ir ilgstošs process. Altāri, altārglezņas, kokgriezumi nonākuši muzejā ļoti bēdīgā stāvoklī, ir vajadzīga vērienīga restaurācija.

Darbs muzejā laikam ir nebeidzams?

Patiešām. Sākotnējās pieticīgās ieceres ir pāraugušas citā līmenī. Mēs gribam, lai katrs eksponāts ir izcilis, un glezna lai ir šedevrs. Līdz ar to esošās glezņas un mēbeles nemitīgi papildinām un nomainām, tādējādi veidojot nozīmīgu kolekciju. Cenšamies panākt, lai Rundāles pils būtu ne tikai hercoga vasaras rezidence, bet lai tā ir nozīmīgs Latvijas mākslas muzejs, kurā katrs priekšmets būtu īpašs.

Reālītātē gan dzīvojam lamināta laikmetā?

Jā, savulaik cilvēki meta ārā ozolkoka mēbeles un sāka pirkt galdus ar lodzīgām kājām, izmainījās dzīvokļu iekārtojums. Sapirkuši visu to moderno, jauno, bija pārsteigti, ka galdiņš ļoģās, iepriekšējais gan, ko izmeta ārā, bija tāds stabils. Vilšanās! Neticami, ka tas notika piecdesmito gadu beigās – šis pavērsiena punkts, jaunās tendences. Tie bija mēģinājumi atbilst Rietumu pasaules dzīves un modes standartiem.

Lamināts – tā ir vienkāršība, to var viegli nomazgāt, par to nav īpaši jā rūpējas. Tie nav kokgriezumi, kuģos krājas putekļi un kas jākopj. Šādā lamināta interjerā starp lamināta priekšmetiem ir ērti funkcionēt. Zināmā mērā šādi laminējam arī savu domāšanu un pasaules uztveri, savu priekšstatu par dizainu, par mākslu.

Vai tagad, kad nav jāpilda direktora pienākumi Rundālē, vairāk laika var veltīt glezniecībai, rakstniecībai?

Gleznošana kaut kādā ziņā ir ceļojums, tāda ielēkšana izplatījumā, īpaši sagatavošanās process. Piemēram, cikls “Piektais bauslis” patiesībā bija cīņa ar manām mānijām, ar manām fobijām, bērniībā iemantotām bailēm no kaŗa un manu dziļo alerģiju pret visām iespējamām revolūcijām, kādas vien var būt. Gleznojot šo ciklu, es daudz domāju par labo un ļauno, par tiem pamudinājumiem, kas cilvēkus ved kaŗa un revolūcijā. Tas bija sava veida terapijas process. Tagad es kaŗu uztveru ļoti racionāli.

Esat stāstījis, ka arī jaunākajā gleznā tiks iestrādāts Bībeles motīvs?

Jā, vienmēr esmu gribējis to gleznot, un, ieraugot vienu latviešu ģimeni, radās pamudinājums. Bībeliskie sižeti katrā tautai ir savi. Katra tauta tos ierauga caur citu temperamentu, caur citu veidolu.

(Turpinājums 10. lpp.)

Āfrikas skola jeb Kā būt laimīgam, kad tev gandrīz nekas nepieder

MĀRCIS KALNIŅŠ

(Nobeigums no Nr. 10)

Dzīvībai Āfrikā nav liela nozīme, kamēr bēres Ganā ir viens no cilvēka mūža svarīgākajiem notikumiem. Tās parasti notiek vairākas dienas laikā no ceturtdienas līdz svētdienai. Pēc ciemata noformējuma, sērotāju krāsaini tumšajiem apģērbiem un lielajām tumbām centrālajā laukumā, no kuņģiem skan apdullinoši skaļi popmūzika, uzreiz var saprast, kas noticis. Leģendāri ir Ganas zārciniekī, kuŗi pēc pasūtījuma var izgatavot zārku: automašīnas, mājas, kokakolas bundžas vai citā oriģinālā formā.

Tirgi Āfrikā ir dzīvīgas vietas, kaut kas līdzīgs dabas mūzeja un dārzenū veikala apvienojumam. Brīžiem drausmīga netīrība jauca kopā ar visdažādākajām smakām, no kuņģiem pēcpusdienas svelmē neizturamākā nāk no gaļas tirgotavām. Tiek tirgoti viss, sākot ar pārtiku, kurināmo, humpalām, ķīniešu šmotkām un beidzot ar vudū precēm. Pēdējās mani

interesēja visvairāk. Atsaucīgie pārdevēji, pagodināti par netipisko bālgīmja interesi, pacietīgi skaidroja, kā būtu izmantojama viņu prece. Piemēram, eža kažoks, pēc viņu domām, itin labi noder pret saduršanu ar nazi, savukārt kaltēts hameleons, kas nelāgi ož, nes mājai svētību. Tur bija arī kaltētas krokodilu ādas, bruņurupuču bruņas, balti mērkaķu galvaskausi, sikspārņi un čūskas. Juceklīgo skaidrojumu dēļ nesapratu, no kā pasargās šo dzīvnieku nogalināšana. Apmēram 60 procenti kaltēto dzīvnieku izmantojami potences uzlabošanai, nedaudz mazāks procents palīdz ar grūtniecību saistītos jautājumos. Vudū ir vienlīdz iecienījuši kā Ganas musulmaņi, tā arī kristieši, tomēr "preču" pielietojums atšķiras, jo katra ciemata burvim ir savas īpašas metodes to izmantošanā.

Nākamajā rītā pirms stundu sākuma apmeklēju vietējo skolu, lai aprunātos ar skolotājiem un direktoru. Tā ir privāta skola un tāpat kā mana naktsmītne, pieder

presbiterāņu baznīcai. Acimredzot Ganā nestrādā princips "nauda seko skolēnam", jo atšķirībā no valsts skolām mācības šajā ir par maksu (tikai apmēram gadu ir atcelta mācību maksa daudzās, bet ne visās valsts skolās). Atkarībā no vecuma grupas, sākot no trīs gadiem pirmsskolā līdz vidusskolai: 20 līdz 40 eiro semestrī plūs ēšana (citās skolās mācību maksa var būt ievērojami augstāka), bet, kā minēja direktors, daudziem apkaimes vecākiem šī summa ir nesamaksājama, tādēļ bērni strādā visdažādākos darbus, lai nopelnītu.

Krāsainās formās tērptie skolēni ierodas isi pēc septiņiem. Šķiet, viņiem ir kādas dežūras, jo daudzi, smeļoties un putekļiem griežoties, uzkopj skolas telpas un pagalmu. Mācības sākas pulksten 8.30 ar kopīgu pulcēšanos skolas pagalmā un beidzas 15. Kā otru lielāko problēmu direktors minēja skolotāju atalgojumu, jo privātās skolas nespējot konkurēt ar valsts sektoru, ierēdņu algas esot daudz augstākas.

Bērni Āfrikā ir brīnišķīgi un nevienu reizi vien mani ir glābuši no nepatīkšanām, parādot ceļu vai vietu, kur atrast kaut ko ēdamu. Lai gan dzīves apstākļi daudziem no viņiem nav viegli, viņi ir enerģijas pilni un smaidīgi. Daudzi jau no mazotnes pieskata savus brāļus un māsas, bieži var redzēt, ka mazi bērni savās gaitās apkārt nēsā uz muguras piesietus jaunākos radniekus. Vēl biežāk var redzēt, ka mazi bērni stiep uz galvas milzīgas ūdens kannas vai bļodas. Neredzēju nevienu bērnu, kuŗš spēlēt ar Lego vai kendamu. Pirmsskolas vecuma bērniem joprojām populārākā spēle ir vecas motocikla vai automašīnas riepas vadīšana ar koka nūjas palīdzību. Vecākie bērni labprāt spēlē *Wali*, vikipēdija to dēvē par "abstraktu stratēģijas spēli". Šai Rietumāfrikā populārajai galda spēlei ir astoņi iedobumi, kuŗos, skaitot un ievērojot katrā ciematā nedaudz atšķirīgus noteikumus, tiek mesti balti akmentiņi. Daži bērni sērfo ar saulauztiem, pludmalē atrastiem sērfa dēļiem. Citiem nav pat tādu, tāpēc viņu izbaudīšanai ar izcilām sekmēm tiek izmantoti arī parasti koka dēļi. Tomēr svarīgākā spēle Ganā ir futbols, jebkuŗš brīvs brīdis un vieta tika izmantota, lai padzenātu bumbu. Vairākos ciematos puikas teica, lai atvedu futbola bumbu, kad nākamreiz braukšu turp. Tā noteikti ir daudz labāka alternatīva par saldumiem.

Gandrīz tikpat svarīgs problēmējdzīves kā laiks Āfrikā ir neprognozējamība. Situācijām piemīt tendence neticami strauji mainīties. Mierīgas situācijas jebkuŗā brīdī var pārvērsties draudīgās un otrādi. Vienmēr ir jābūt gatavam negaidītiem pavērsieniem un proaktīvai rīcībai.

Ne gluži šādas rīcības dēļ netišām nonācu pagrīdes reģeja studijā. Šķita, ka tādas vietas mūsdienās vairs neeksistē. Viss sākās, kad pēc vakariņām Keipkoustas ielās man uzklupa trīs apkārt kle-

jojoši suņi. Nezinu, kas viņiem bija lēcies, diena par karstu vai – pilnmēness spieda uz smadzenēm. Parasti suņi šeit ir mierīgi un daudzās savā starpā vai stundām vienatnē veras okeanā. No dusmīgajiem suņiem palīdzēja atbrīvoties man blakus ejošie, nepazīstamie vīrieši. Šis starpgadījums bija pieteikams iemesls, lai sāktu sarunu, izrādījās arī viņi devās uz bāru okeana krastā, viesnīcā, kuŗā biju apmeties. Viens no viņiem bija skolotājs, bet otrs tirgotājs. Pa ceļam skolotājs stāstīja, ka apmēram 40 procenti Ganas bērnu neapmeklē skolu, ka daudzi skolā nāk pie viņa un saka, ka nav ēduši, un, ja tas ir iespējams, viņš dalās ar savām pusdienām vai iedod naudu pārtikai. Reizēm viņš pērk saviem skolēniem kurpes vai apģērbu, lai to trūkums netraucētu apmeklēt skolu un, ja zvejnieku bērni padzird, ka tēvs atgriezies ar lomu, tie nekavējoties pamet stundas un skolā atgriežas vien tad, kad darbs ostā pabeigts. Viņš stāstīja arī to, ka dažiem bērniem nav, kas palīdz ar mājasdarbiem, jo vecāki nekad nav apmeklējuši skolu un nespēj paskaidrot, kā risināmi mājasdarbu uzdevumi. Turpinājām sarunu viesnīcas bārā, līdz viens no biedriem devās pludmalē "paplašināt apziņu", bet otrs, nevarēdams sagaidīt viņa atgriešanos, aicināja mani apciemot citus savus draugus.

Izrādījās, pārējie viņa draugi vakarēja jūras konteinerā iekārtotā pagrīdes mūzikas ierakstu studijā. Studija fokusējās uz reģeja ierakstiem, un tās ieeja bija maskēta par parastu, garlaicīgu suvenīru veikalu. Bez reģeja atribūtikas konteinerā bija arī interesantas 30. – 50. gadu Āfrikas vinila plates, senas koka maskas no dažādām valstīm, gandža, kandža un citi artefakti. Fonā neskaitāmas reizes atkārtojās iepriekšējā vakarā veiktais ieraksts, telpu pildīja dūmi un kaismīgi skaļas diskusijas Āfrikas stilā par apbedīšanas rituāliem un to ētiskajām robežām. Sarunu biedri strīdējās,

vai ir pieņemami bērnu laikā aiztikt mirušo. Ja pareizi sapratu, Ganā ir tradīcija mirušo izcelt no zārka un "padot pa rokām". Kamerūniete, cik iespējams skaļi, centās oponēt, uzstājot, ka zārkam jābūt slēgtam un mirušie nav jāapgrābsta, kam ganieši nepiekrīta, visādi cenšoties pamatot šīs tradīcijas nozīmīgumu.

Ir cilvēki, kuŗi apgalvo, ka bijuši Āfrikā, bet realitātē pārvietojušies kondicionētos dzīpos un pārējā laikā nav izgājuši ārpus apsargātām, dārgām viesnīcām – mazās Eiropas vai mazās Amerikas. Isto Āfriku tā nevar ieraudzīt un iepazīt. Tāpat par šo daudzveidīgo kontinentu un tā iedzīvotājiem nevar spriest pēc kādas vienas valsts, jo no Vidusjūras līdz Labās Cerības ragam ir daudz un dažādu Āfriku, daudz sirsniņu cilvēku un arī daudz cilvēku, kuŗiem nepieciešama mūsu palīdzība, nevis ignoranta novēršanās. Ne vienmēr tā ir nauda vai materiāli labumi, nereti daudz vairāk tiek novērtēta atklāta un iedrošinoša saruna. Ar draugiem jokojū, ka Āfrikā strādāju par tādu kā psihoterapeitu bez sertifikāta.

Lai arī šis ceļojums nebija viegls, skaidri zinu, ka pelēkākajās Eiropas dienās ilgošos pēc savas *alma mater*: Āfrikas saules, brīvības, negaidītiem pārsteigumiem vai piedzīvojumiem un smaidīgiem cilvēkiem!

MŪSU LAIKAM ŠOGAD – 70!

N. 1. Tuesday - November 8th

LATVIAN WEEKLY "LAIKS" (TIME)

Helmars Rudzitis, Publisher.

Editorial and Business Office

6643 Bergen Place, Brooklyn 20, N. Y.

Phone TErrace 6-6382.

Subscription Rates. USA, Canada & elsewhere

3 months — \$3.00, 6 months — \$6.00, 1 year — \$11.00.

Advertising rates on application.

L A T V I E Š U L A I K R A K S T S A M Ē R I K Ā

(Turpināts no Nr. 09)

Profesora Ludolfa Liberta izstāde Ņujorkā

Profesors Ludolfs Liberts kļuvis pirmais latviešu DP gleznotājs, kas varējis atklāt savu izstādi tieši Ņujorkā. Ērtajās *Public Library Hudson Branch* telpās izstādītas 25 profesora eļļas gleznas, to vidū četras Rīgas ainavas, 13 temperas un sēpijas un sešas oriģināllitografijas – krājums, kas Ņujorkas apstākļos ir visai liels.

Profesors Liberts pats paskaidro, ka pirmais alcinājums rīkot izstādi pienācis jau priekš diviem gadiem, kad viņš pats vēl bija Vācijā. Toreiz izstādes sarīkošana tehniski nebija iespējama.

"Dainas" koris dzied

Kanadas Latviešu klubs Toronto un brīvmāksliniece Ērika Freimane ar šejienes dziesmu draugiem veikuši darbu, kam būs paliekama nozīme latviešu sabiedriskajā dzīvē – nodibināts koris "Daina", kas 16. martā pirmo reizi stājās publikas priekšā. Bija patīkami redzēt, ka tautiešiem interese par latviešu dziesmu nav zudusi, jo lielā zālē bija ļaužu pilna. Redzēja daudz tādu seju, kas nebija manītas nevienā citā sarīkojumā, sapulcē vai deju vakarā. Kuplā skaitā bija ieradusies arī angļu viesi ar ģenerālkonsulu Brisonu priekšgalā. Jauks bija skats, kad skatuvē pulcējās koristi tautas tērpos. Domās mēs atkal uzbrīdī bijām it kā dzimtenē... Un tad pašas dziesmas! Jau koncerta pirmajā daļā "Upe un cilvēka dzīve" bija jāatkārto. Programmas pirmo daļu pabeidza viesis – solists lietuviešu baritons Bronius Marijošius ar Freimanes dziesmu "Latvija", par ko autore saņēma ziedu veltes.

Koncerta otrā daļa bija veltīta tautas dziesmām. Tās skanēja jauki un pacilājoši. Daudzas bija jāatkārto un jādod piedevas. Publikā negribēja vien šķirties. Kā solists piedalījās Z. Zentiņš. Pēc koncerta ģenerālkonsuls Brisons koŗa vajadzībām nodeva 20 dolārus. Diriģentes E. Freimanes un koristu darba pirmais posms vanagojies ar labiem panākumiem. Lai dziesmu gars Toronto latviešos dzīvs būtu arī turpmāk!

Kalpaka piemiņai

Atceroties Latvijas Brīvības cīņu dienas un sekojot Latvijas brīvvalsts svētām tradīcijām, Amerikas Latviešu Tautiskā savienība Bostonā 11. martā rīkoja Kalpaka vakaru, kas bija pulcinājis vairāk nekā 200 tautiešu. Par Kalpaku un Latvijas Brīvības cīņām izjustu runu teica Dr. A. Grinups, uzsvēr-

Ludolfs Liberts. „Tornakalns”. 1920. gadu sākums. Audekls, eļļa. 53,5 x 65 cm

dams Kalpaka lielo patriotismu, kaŗavīra drošsirdību un ticību Latvijas brīvībai. Vakara programmu kuplināja dubultkvartets "Tēviņa" un solists tenors R. Valdmanis, nodziedot vairākas patriotiskas dziesmas un kā arvien izpelnoties tautiešu atsaucību un atzinību. Vecbostonietis A. Stone Kalpaka vakara norisi uzņēma skaņu lentē, kam vēlākajās dienās var būt kultūrvēsturiska nozīme latviešu trimdas laika pētījumos. C.

Varoņu atcere

Pirmā pasaules kaŗa Tīrelpurvā, Nāves salā un Loŗmetēju kalnā kritušo varoņu – latviešu strēlnieku – piemiņas brīdi Minesotas paŗvalsts latvieši atzīmēja 6. janvārī ar dievkalpojumu Centrālajā luterāņu baznīcā, Minneapolisā, ko vadīja māc. Pēteris Langins. Pēc dievkalpojuma notika svinīga sanāksme ar mūzikāliem priekšnesumiem un referātu par strēlnieku cīņām, ko lasīja šo kauju līdzgaitnieks Arvīds Kleistbergs. Sanāksmes dalībnieki savāca arī ziedojumus pēdējā kaŗa cīnītāju atbalstam, kuŗi ārstējas Vācijā, Heilinghofenas sanatorijā. R. A.

Rietumvācijā pa ceļiem, kuŗus neizpauŗ,

saņemts autentisks ziņojums par apstākļiem Latvijā un Baltijas valstīs vispār. Ziņojums raksturo boļševiku okupantu terroru, partizā-

nu cīņas, Latvijas tagadējo iedzīvotāju sastāvu un vēl palikušo latviešu noskaņojumu. Pēdējā laikā strauji pieaug krievu iedzīvotāju skaits Baltijas valstīs. Latvijā 1948. gada otrā pusē, pēc ticamiem datiem, iedzīvotāju skaits bijis aptuveni 2,8 – 3 miljoni. Latviešu skaits Latvijā 900 000 – 1 000 000, Lietuvā latviešu 10 000 – 15 000, Polijā – 5000. Tajā pašā laikā Latvijā bijis apmēram 800 000 – 900 000 baltkrievu, lielkrievu, ukraiņu, mongoļu u. c. Mongoļu un pārējo Āzijas Krievijas pilsoņu skaitu Latvijā aplēš 100 000 – 130 000. Neiespējami aplēst armijai piederīgo skaitu, jo tie atrodas vienmēr kustībā. Tas varētu būt starp 150 000 līdz 200 000. Tāpat vēl 1948. gadā Latvijā ienākuši daudz tā saukto "maišelnieku", kuŗu skaits precīzi nav nosakāms. (...) Zīmīgi, ka ikviens krievu virsnieks savu latviešu sievu – pa lielākajai daļai tās ir fabriku kantoristes – jau pēc dažiem kopdzīves mēnešiem aizsūta pie saviem vecākiem uz Krieviju. Kāpēc to dara, tas vēl nav noskaidrots. Neapšaubāms fakts ir vienīgi tas, ka latvietes, kas karjēras dēļ un ilgās dzīvoņ pārtikuša cilvēka dzīvi spērušas šo soli, jūtoties bezgala vilušās. (...) Pēc nepāŗbaudāmām ziņām, 1949. gada septembrī apvienota partizāņu grupa uz šosejas pie Strenčiem iznīcinājusi kādu augstāku MVD virsnieku – latvieti. MVD šai partizāņu akcijai atbildējusi ar turienes lauku iedzīvotāju pāŗvietošānu uz Kalugas

apgabalū. Pirms nepilniem diviem gadiem saņemta ziņa, ka latvietes Lūcijas Gaišes nodevības dēļ (G. bijusi precējusies ar Sarkanarmijas kapteini krievu Vorobjovu) Gulbenes Alūksnes meŗos krituši vairāki latviešu virsnieki.

ASV vēsturnieki pāŗrunā Baltijas problēmas

Gadiem mijoties, pēdējais lielākais notikums amerikāņu dzīvē – gadskārtējais Amerikāņu vēsturnieku asociācijas kongress notika miljonu pilsētā Bostonā. Asociācija apvieno visus amerikāņu vēsturniekus un to speciālās grupas – Leksingtonas, Misisipi ielejas utt. Kongresā piedalījās ne vien delegāti no visām Amerikas Savienotajām Valstīm, bet arī no Kanadas un Dienvidamerikas, kā arī viesi no Ķīnas, Japānas un Šveices.

Ar dažu amerikāņu organizāciju atbalstu kongresā kā pilntiesīgs

Edgars Andersons

amerikāņu vēsturnieku saimes loceklis varēja piedalīties arī jaunais latviešu vēstures doktorands Edgars Andersons un ungāru doktors Lukācs.

Kā izšķirsies Latvijas liktenis

Sūtņa J. Feldmana runa par Latvijas atbrīvošanu un latviešu uzdevumiem. "Mūsu cerības tiks piepildītas, mēs ATGRIEŽĪSIMIES mūsu zemē, bet mums arī jāsaprot, ka mūsu liktenis izšķirsies nevis neatkarīgi no citiem pasaules jautājumiem, bet reizē un kopā ar tiem. KAD šis brīdis pienāks, to nezinām, bet mums uz to jāgatavojas", teica sūtņis J. Feldmanis 28. janvārī Bostonā uzrunādamis turienes tautiešus viņu sarīkojumā. Sūtņis uzrunā vēl teica: "Mūsu zeme gan okupēta, valsts prezidents un pēdējās likumīgās valdības locekļi gandrīz visi deportēti vai nogalināti un tomēr jūs šodien redziet savā priekšā Latvijas pilnvaroto pāŗstāvi Savienotajās Valstīs, kam ir tiesības runāt Latvijas valsts vārdā un ko uzklausa un ar ko rēķinās."

Radara vadītas raķetes lido no Ļeņingradas uz Pēneminde

Padomju tehniķi panākuši amerikāņu tālšāviņu attīstībā, uzmontējot raķešu izšāšanas ierīces arī uz aviācijas bāzes kuģiem, ziņo amerikāņu licencētais Berlīnes laikraksts *Tagesspiegel*. Tas pats laikraksts apgalvo arī, ka padomju tehniķi tagad izšāujot raķetes, kas, radara vadītas, lido starp Ļeņingradu un agrāko vācu "V" ieroču izmēģināšanas staciju Pēneminde Austrumprūsijā. Laikraksts, kas atsaucas uz mājās pāŗkušu vācu grūstekņu liecībām, apgalvo, ka raķešu izšāšanas ierīces krievi esot uzmontējuši agrākajam vācu bāzes kuģim *Graf Zeppelin*. Atjaunotajā Pēneminde izmēģinājumu stacijā darbojoties krievu un vācu tehniķi.

Krusttēvs Dŗo – Goda Pūcesspieģelis

Vācieši par slavenā Tila Pūcesspieģeļa dzimšanas vietu uzskata nelielo Melnas pilsētiņu valsts rietumos. Gada svētku gadījumā Melnas birŗermeistars atļāvies īstu Pūcesspieģeļa joku, aizsūtīdamis šādu telegrammu Josifam Staļinam Kremļi: "Ievērojot Jūsu nepāŗastās Pūcesspieģeļa spējas, kas izpauŗas Jūsu centienos radīt īstu Pūcesspieģeļa mieru pasaulē, es lūdzu Jūsu ekselenci pieņemt goda pilno titulu – goda Pūcesspieģelis." Cik zināms, Melnas birŗermeistars atbildi nav saņēmis.

(Turpinājums sekos)

Par pilīm, Likteņdārzu un savu likteni

(Turpināts no 7. lpp.)

Uzskatu, ka latviešiem ir sava svētā ģimene, un tāpēc manā gleznā viņi ir ietērpti latviešu zemnieku tērpos, kas ir vienkāršs un nepretenciozs, ar zināmu es-tētismu, kaut kas ļoti krietns. Nelielā pārgērbšanās šo ģimeni neticami izmainīja, pārvērta – tajā izpaudās pieticīgums un sadēriba ar latvisko dabu.

Jūs rakstāt par māju un ēku likteņiem.

Tas ir kā aizraujošs ceļojums pagātnē – uzburt māju, kuŗas nav. Es to atdzīvinu grāmatā. Drīzumā taps "Kurzemes muižu sējums", ne tikai par muižu kā ēku, bet par dzīviem cilvēkiem tajā. Īstenībā ir cilvēks, kas to uzceļ, izveido. Māja atspoguļo tās īpašnieku. Rundāle, piemēram, ir Birona neprāts. Katra māja nes līdzīgu savu likteni, un ienākt kādā

svēšā mājā un uzsākt tajā dzīvot – tas nemaz nav tik vienkārši. Ir mājas, kas jau celšanas brīdī ir nolemtas bojāejai. Un ir priecīgas mājas, kas omulīgi dzīvo cauri gadsimtiem.

Jūs bijāt arī pie Likteņdārza izveides šūpuļa.

Tas bija sarežģīts process – pieņemt lēmumu par labāko projektu. Konkurss bija aizklāts, nezinājām konkursa dalībniekus. Iecerēs pamatā bija radīt izjūtas caur dabu, caur noskaņām, caur cilvēku iekšējām sajūtām.

Latvieši nav lieli meditētāji. Latvieši ir gana vitāli, dzīvespriecīgi, uz āru vērsti. Viņi nesēdēs ilgi un neskatīsies saulrietā vai akmenī, pārdomājot cēlas lietas. Īpaši jau jaunajai paaudzei vajag daudz informācijas, lai būtu ko pārdomāt, kur ir tā drāma, tās emocijas, kas paliktu atmiņā. Likteņdārza tema, filozofija ir

tuva, labi izprotama ikvienam, tās ir atmiņas, kas jāsaģlabā. Turklāt Likteņdārzs top kā īsti latviska vide – ar kokiem, akmeņiem, ūdeņiem, ļoti piemērota vieta, kur glabāt atmiņu.

Kā jūsu ģimenei izdevās pēc kāra gados palikt Latvijā, izdzīvot?

Mans tēvs ienāda komūnismu. Atceros četrdesmito gadu beigās, gaisotni, kāda tolaik valdīja Rīgā – cilvēki gandrīz nekad nesarunājās, bailes bija tādas, ka cilvēki pat mājās sačukstējās. Baisie deportācijas gadi. Pusgadsimtu pavadījām padomju melu, no devības un zaglīguma sistēmā, diemžēl sekas jūtamās vēl šobrīd. Jāpauzē laukam, lai sajūstu būtiskas pārmaiņas, un es ticu, ka pēc dažiem gadu desmitiem dzīvojam daudz sakārtotākā valstī.

Esat aicināts iesaistīties politikā visaugstākajā līmenī?

Esmu vairākkārtīgi atteicies no pārrunām ar partijām. Tas ir ļoti pagodinoši un ļoti patīkami, bet mani tas nesaista. Es justos tā kā būri. Lai ieņemtu kādu amatu, ir jābūt godkārei, varaskārei, jābūt ekstravertam cilvēkam, kuŗš grib būt sabiedrībā. Es neesmu tam dzimis, līdz ar to atteicos no sarunām par jebkādiem amatiem, īstenībā no jebkādam sarunām par politiku. Zvērēju savai sievai,

ka tajā nekad neiešu, zinot, ka tas ierauj, dažkārt pat pazudina, bet galvenais – novirza no sava mērķa. Mani galvenokārt interesē tas, ko es daru, mana misija ir tas, ko varu paveikt vislabāk. Jāpabeidz glezna un tad metīšos pie datora. Es vēl tagad jūtos kā ceļojuma sākumā.

Ar ziedojumu nodrošināts publicitātes projekts.

ĪSZIŅAS

Nodibinājums "Kokneses fonds" līdz 1. aprīlim aicina pieteikties Likteņdārza komandai – pozitīvu, enerģisku un atsaucīgu administratori/u! Gaidīs CV un motivācijas vēstuli uz e-pastu: liktendarzs@koknesesfonds.lv, tālrunis: +371 25495544. Darba laiks būs no jūnija līdz oktobrim, arī brīvdienās un svētku dienās.

"Kokneses fonda" rīkotajā konkursā par labskanīgāko nosaukumu topošajai Likteņdārza daudzfunkcionālajai sabiedriskajai ēkai. No iesūtītajiem 112 priekšlikumiem no ASV, Anglijas, Francijas, Vācijas, Latvijas un citām vietām žūrija par labskanīgāko atzina Ārijas Āres piedāvāto nosaukumu "Saullēkta nams", piešķirot vērtīgu balvu. Fonda padomes priekšsēde Sandra Kalniete vēlas arī pateikties par iedvesmojošo nosaukumu "Trejdeviņu spēku nams" autoram Mārtiņam Bumbierim, dāvājot Latvijas bankas pērn Likteņdārzam vēltīto sudraba monētu.

Bauskā 25. martā plkst. 14 pie Viļa Plūdoņa pieminēkļa būs skolēnu literāri radošo darbu konkursa noslēgums, vēltīts dzejnieka 145. gadu jubilejai. **Plkst. 18:15** notiks Komunistiskā genocīda upuru piemiņas dienai vēltīts atceres brīdis pie represēto piemiņas ansambļa Brīvības bulvārī, bet **plkst. 19** koncerts Bauskas Svētā Gara ev. lut. baznīcā.

Gulbenē 25. martā plkst. 12 atceres brīdis dzelzceļa stacijā pie piemiņas zīmes politiski represētajiem. Pēc tam vēl brīdi būs iespēja uzkavēties stacijas ēkas uzgaidāmajā telpā, lai, malkojot karstu tēju, kavētos atmiņā stātos un kopīgi dziedātu dziesmas, kas spēcināja, arī esot svešumā.

Sēlpils pagasta dzelzceļa stacijā "Daugava" 25. martā plkst. 16 atceres brīdis Komunistiskā genocīda upuru piemiņai. Kopumā no Sēlpils uz Sibīriju izveda 19 ģimenes ar vairāk nekā 50 cilvēkiem, no Salas ciema 25 ģimenes ar 89 cilvēkiem un no Biržu ciema Daugavas stacijā nogādāja 47 ģimenes ar 151 cilvēku.

Smiltēnē 25. martā plkst. 12 būs piemiņas brīdis un ziedu nolikšana pie pieminēkļa "Sašķeltā ģimene", bet **plkst. 12:45** ikviens interesents ir laipni aicināts uz Smiltēnes pilsētas Kultūras centra kino zāli, kur demonstrēs latviešu dokumentālo filmu "100 gadi esības vējos". Ieeja bez maksas.

Valkas novada Kārķos 22. martā plkst. 12 notiks komunistiskā genocīda upuru piemiņai vēltīts atceres brīdis "Likteņliedes, dzirnas un upes" pie Pelēkā akmens. Plkst. 12:30 tautas namā tikšanās ar politiķi, žurnālistu Daini Ivānu.

Kuldīgā 15. un 16. martā ar unikālu šovu izgaismoja platāko ūdenskritumu Eiropā – Ventas rumbu, kas ir viens no Kuldīgas pilsētas simboliem. Bija iespēja vērot arī gaismas instalāciju uz Alekšupītes ūdenskrituma – atrodas netālu no Kuldīgas senā tilta un gūt garšas baudījumu Kuldīgas restorānu nedēļā atvērtajos 12 restorānos un kafējnīcās.

Kuldīgas novada muzejā līdz 31. martam apskatāma 2018.gadā Kuldīgā skatītākās latviešu filmas "Nameja gredzens" krāšņāko 13. gs. raksturīgo tērpu ekspozīcija, ko radījusi kostīmu māksliniece Sandra Sila. Veidojusi tērpus arī filmām "Rīgas sargi", "Džimlaurīdi", "Kaupēns", kā arī "Sapņu komanda 1935", "Rūdolfas mantojums", "Dancis pa trim" un "Rudens rozes", kur profesionālo veikumu apliecinā piešķirtā balva "Lielais Kristaps".

Daugavpils muzejā "Ebreji Daugavpili un Latgalē" 15. martā atklāja izstādi "Izcilie Latgales ebreji". Pastāvīgajā ekspozīcijā piecos stendos izvietota informācija par 125 izcilām personībām, kas dzimuši, mācījušies, strādāja vai joprojām dzīvo Latgalē. To vidū ir arī ebreji no Rēzeknes, Ludzas, Krāslavas, Jēkabpils (Krustpils), Līvāniem u.c. Latgales pilsētām. Izstāde tapusi ar Kultūras ministrijas un Dienvidlatgales NVO centra atbalstu.

Rīgas kultūras pili "Ziemeļblāzma" 14. martā norisinājās "Gada balvas medicīnā 2018" svinīgā ceremonija. Sabiedrības balsojumā "paldies!" tika teikts 2 746 dažādu jomu medicīnas speciālistiem. Tomēr ar nomināciju Gada ģimenes ārste apbalvoja Bronislavu Elksniņu no Daugavpils, Gada zobārsts – Danielu Veremeju no Mazsalacas slimnīcas, Gada ārsta palīgs – Elitu Skrējāni no Vecsaules pagasta, Gada māsa – Līgu Svarinsku no Jērcēnu pagasta veselības punkta, Gada vecmāte – Sanitu Zemīti no Jelgavas slimnīcas, Gada farmaceits – Lauri Bernānu no Liepājas "Eurooptieka", Gada funkcionālais speciālists – fizioterapeiti Madaru Ķikāni no Valmieras fizioterapijas centra "Alakris", bet ar nomināciju Gada slimnīca godināja Jūrmalas slimnīcas kolektīvu.

Īsziņas sagatavoja Valija Berkina

Aicinām arī Jūs, cienijamo lasītāj, kļūt par Likteņdārza atbalstītāju! Aicinām piedalīties mūsu pasākumos vai arī ziedot, naudu ieskaitot

Saņēmējs: Nodibinājums "Kokneses fonds"

Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija

Reģistrācijas numurs: 40008092535 A/S "SEB Banka"

Kontā: LV10UNLA0050006878844 SWIFT: UNLALV2X

vai

starptarbankās:

Skandināviska Enskilda Banken AB, Stockholm SWIFT/BIC: ESSE SE SS

The Bank of New York Mellon, New York ABA: 021000018, Konts: 8900106808, SWIFT/BIC: IRVTUS3N

The Toronto-Dominion Bank, Toronto SWIFT/BIC: TDOM CA TT TOR

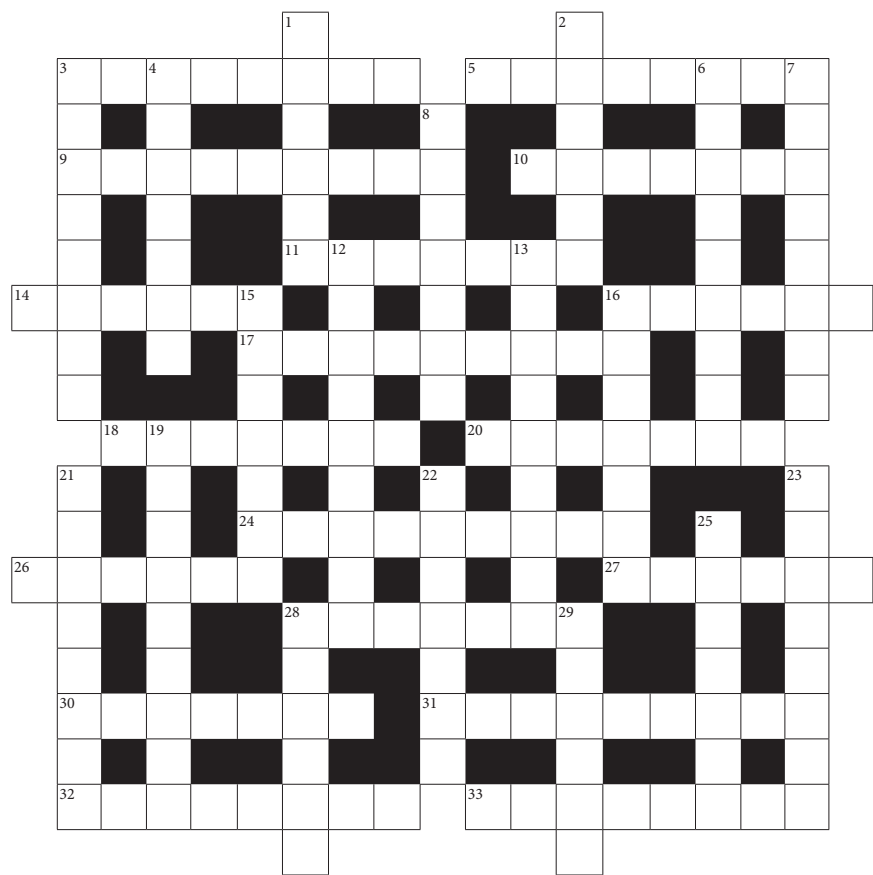
National Westminster Bank Plc, London Sort code: 60-00-04, SWIFT/BIC: NWBK GB 2L

Skandināviska Enskilda Banken AB, London Sort code: 40-48-65, SWIFT/BIC: ESSE GB 2L

Vairāk par iespējām pārskatīt Jūsu ziedojumus un citu tuvāku informāciju skat. [Liktendārza](http://liktendarzs.lv) jeb "Kokneses fonda" mājaslapā <http://liktendarzs.lv>

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

atbilstošas. 4. Audu vai orgānu bojājumi ārējas iedarbības rezultātā. 6. Apdzīvota vieta Dobeles novadā. 7. Aplūkot. 8. Ž. Bizē opera. 12. Agamemnona meita sengrieķu mītoloģijā. 13. Tiesas iestāžu sistēma. 15. Latviešu gleznotājs (1864-1897). 16. Dzīvojamās telpas. 19. Rīgas pilsētas daļa. 21. Venecuēlas galvaspilsēta. 22. Veltes. 23. Ezers Vidzemē. 25. Vulkanisks iezis. 28. Nošu raksta zīme. 29. Sengrieķu pilsētvalsts.

Krustvārdu mīklas

(Nr. 10) atrisinājums

Līmeniski. 4. Atika. 5. Megnis. 7. Kupons. 10. Talma. 11. Pirāti. 12. Nātres. 13. Lafetes. 16. Bauska. 19. Tabaka. 22. Librets. 23. Poruks. 24. Fagots. 25. Balzaks. 26. Teniss. 28. Termas. 30. Rasists. 35. Edikts. 37. Romuls. 38. Italo. 39. Skonto. 40. Nevada. 41. Melot.

Stateniski. 1. Pastila. 2. Bikla. 3. Vakance. 5. Maputu. 6. Gori. 8. Ogre. 9. Sesija. 14. Fabulas. 15. Trepaks. 17. Acone. 18. Kokss. 20. Asare. 21. Kūtra. 27. Nobels. 29. Minska. 31. Aksioma. 32. Toronto. 33. Kito. 34. Aula. 36. Valle.

Līmeniski. 3. Vēršu cīņas dalībnieks. 5. Pilsēta Vācijas vidienē. 9. Jautra, bravurīga. 10. Apdāvināts cilvēks. 11. Nigēras galvaspilsēta. 14. Turcijas galvaspilsēta. 16. F. Dostojevskā romāns. 17. Virieša vārds (janv.). 18. Kurpnieka darbarīki. 20. Virieša

vārds (janv.). 24. Atdarinājums. 26. Peldēšanas stils. 27. Apkampieni. 28. Viegla konstrukcijas vienstāva celtnes. 30. Pasaules 31. Glezniecības tehnika. 32. Ēdamas gliemenes. 33. Mīļākās. **Stateniski.** 1. Šajā dienā. 2. Vecaine. 3. Sava laikmeta prasībām

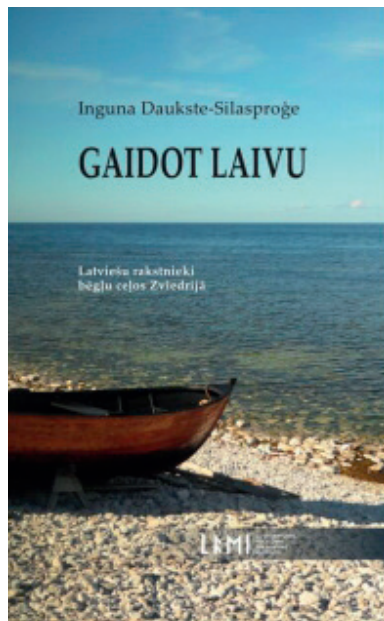
“Saknes jau netika pušu rautas...”

Nākusi klajā Ingūnas Daukstes-Silasproģes grāmata “Gaidot laivu. Latviešu rakstnieki bēgļu ceļos Zviedrijā”. Rīga, LU Literātūras, folkloras un mākslas institūts, 2019, 542 lpp.

LIGITA KOVTUNA

Mūsu laikrakstu trimdas literātūras lauka cītīgā kopēja un – nebūs pārspilēts – vislabākā un visdziļākā pārzinātāja, literātūrzinātniece Ingūna Daukste-Silasproģe paveikusi milzu darbu – nācis klajā 542 lappušu biezs, faktiem, attēliem, atmiņām, pētījumiem un... arī emocijām bagāts darbs. Grāmata ir smaga (pēc svara, ne pēc vēstījuma rituma!) un iespaidīga, ar “zinātnisko aparātu”, kas ietver ne tik vien bibliografiju un personu rādītāju, bet pat Zviedrijas vietvārdu skaidrojumu un literāro sarīkojumu chronoloģiju (laikā no 1944. līdz 1953. gadam) utt.

Grāmatas satura nodaļas sakārtotas trīs lielās grupās – *Kurzemē, Gotlandē, Zviedrijā*, vāka noformējuma un iekšlapu fotoattēli – pašas autore uzņēmti. Ievada un priekšvārda teksti – ja vien grāmata nonāks interesētās lasītāja rokās, protams, – jau ar pirmajām rindām liks saprast, ka zinīgā un skolotā pētniece stāstīs aizrautīgi, emocionāli un patiesi. Turklāt – ar pašas klātbūtnes esamību. Ingūna pratusi cieši sasaistīt vēsturisko fonu ar cilvēku likteņstāstiem, vēstot par savu izpēti jomu – literātūru, kas nepārstāja būt dzīva un attīstīta arī laikmeta visdrūmākajos brīžos. Viņa raksta: “Būtiski šķita pētījumā atgādināt, ka arī literārs teksts var kļūt par vēstures izziņas starpnieku, jo tajā atplaiksni spēcīga izjūtu gamma un pārdzīvojums. Arī literāri

teksti var kalpot par būtisku Latvijas vēstures izpēti avotu, veidot izpratni par Latvijas 20. gadsimta vēsturi un daudzo latviešu likteņiem šajos vēsturisko norišu krustpunktos.” Un vēl: “Arī to esmu mēģinājusi apjaust savos pētījumos – kā ir dzīvot svešā zemē un citas valodas vidē”, un „esmu centusies meklēt ceļus, kas cauri svešumam bēgļu un trimdniekus atveda atpakaļ brīvā Latvijā, jo saknes jau netika pušu rautas – tās neredzami patvērās un cauri un pāri zemēm, jūrām, okeāniem saaudās vienotā spēkā – latvieša gara spēkā.”

Grāmatā ir arī daudz dzejas un prozas citējumu, kas ir laikmetu, autorus un noskaņas precīzi un

spilgti raksturojoši. Autorei izdevies darbu, kas ierindojams akadēmisko pētījumu plauktā, padarīt par emocionāli pulsējošu, raiti lasāmu un bezgala interesantu lasāmvielu. Ingūna to arī atklāti izskaidro: “Emocionāli šis ir vissmeltīgāk tapušais darbs, jo līdzpārdzīvoju laivu braucēju un bēgļu stāstus. Tas bija līdz sirds dziļēm sāpīgi, tomēr šī pieredze mani arī bagātināja, mācot saprast un novērtēt – brīvību, savu zemi, savu valodu un savus vistuvākos cilvēkus. Un arī skaid-

rāk apjaust to, ka dzīve ir pārpilna tādu likteņīgu un smagu pārbaudījumu, kas nav samērojami ar ikdienišķām nedienām un mirklīgām grūtībām.”

Prieks arī par grāmatas atbalstītāju “geografiju” – to vidū gan Latvijas Valsts Kultūrkapitāla fonds, Haralds Biezā fonds, kā arī Latviešu fonds Amerikā un PBLA Kultūras fonds.

Atliek vien novēlēt grāmatai laimīgu ceļu pie lasītājiem, bet autorei – ražīgu un sekmīgu turpmāko darbu!

MUMS RAKSTA

Mēs atkal satikāties!

Mūsu raksts “Minsteriešu sveiciens”, kurā rakstijam par Ministeres Latviešu ģimnazijas 13. izlaidumu 1959. gada martā, pirms 60 gadiem, un kurā pieminējam mūsu klasesbiedrus un klases audzinātāju un ar avizes starpniecību, mums par lielu prieku, sa-

gādāja ļoti jaukus kontaktus ar seniem jaunības draugiem gan elektronisko vēstūļu veidā, gan arī tiešās sarunās pa telefonu. Ievietotās senās fotogrāfijas no ciemošanās pie Jāņa Jaunsudrabiņa savukārt izraisīja prieku un jautājumus, kurš katrs ir.

No 8. līdz 10. martam notika šī gada latviešu literātūras pulciņa sabraukums Annabergā. Tēmat šogad bija “Trauksmainajos 60. gados izaugušie dzejnieki Latvijā un trimdā.” Viesi no Latvijas – dzejnieki Leons Briedis un Māris Salējs un literātūrzinātnieks Gunts Berelis. Iecerēti bija arī Uldis Bērziņš no Rīgas un Juris Kronbergs no Zviedrijas, kuri veselības

stāvokļa dēļ mums visiem par nožēlu paši nevarēja piedalīties. Viņu darbus, viņu personību tomēr drusku iepazīsim ar Māra Salēja referātu un citu dalībnieku personīgo stāstījumu par viņiem un viņu darbiem, kā arī lasot grāmatai galdā izliktās daudzās dzeju grāmatas.

Dalībnieki (mainīgi 30 – 40 personas) bija vecāka gadu gājuma trimdnieki un gados jaunāki Latvijas cilvēki, kas pašlaik dzīvo, studē vai strādā Vācijā un Luksemburgā. Arī šini sanāksmē mūsu raksts *Brīvā Latvijā* un avīzē *Laiks* izraisīja interesi un dziļas sarunas. Paldies par to!

Vaira Tempel,
Māra Apel-Blūmiņa, Vācijā

PAKALPOJUMI

Sertificēta nekustamā īpašuma eksperta pakalpojumi Latvijā.
edmundsheislers@gmail.com
Heislers.lv. Tālrunis: +371 26624061

Vēlaties uzzināt par tautiešiem Lielbritānijā?

VISAS LATVIJĀ IZNĀKUŠĀS GRĀMATAS
VARAT IEGĀDĀTIES PIE LIELĀKĀ
GRĀMATU TIRGOTĀJĀ

“LATVIJAS GRĀMATA”

SIA “L. Grāmata”
Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tālrunis: +371 67223294
Tālrunis: +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSĻUDINĀJUMIEM: 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Gertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija: Gertrūdes iela 27, Rīga,
LV-1011 (Darba laiks P,O: 9-17, Pk: 9-13)
Tālrunis (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis (admin.)
Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick Northants.
NN6 7TJ. Tālrunis: 01788823438, fakss 01788822441.
Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas;
pieņem Rietumu abonementus, izņemot
Vācijas un Zviedrijas.

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur *Brīvās Latvijas* mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.
Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem, kuri tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Ik gadu dāvanā – *Laika* Mākslas kalendārs!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā: AS SEB banka, kods UNLALV2X, nr.: LV80UNLA0050016243516, ar piezīmi LAIKS un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.

Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiņā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm. **Atlaides atkārtotām reklāmām.**

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības Laiks-BL kontā – SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154, vai,
sūtīt naudu vai čeku *Brīvās Latvijas* atbalstam
mūsu pārstāvei **Sarmītei Janovskis**,
Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick,
Northants, NN6 7TJ.

SPORTS

SPORTS

SPORTS

BIATLONISTIEM
AUGSTĀKĀ – SESTĀ UN
DESMITĀ – VIETA

Latvijas vadošais biatlonists **Andrejs Rastorgujevs** Zviedrijā ilgāku laiku atradās vadībā pasaules čempionāta 20 km distancē, tomēr divas kļūdas pēdējā šaušanā liedza iekļūt vizmaz trijniekā un viņš ierindojās 13. vietā.

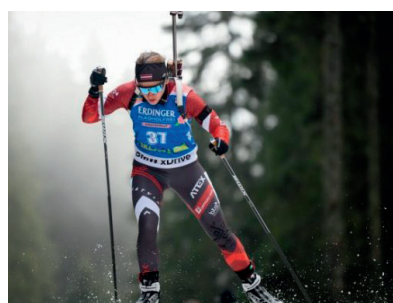

Andrejs Rastorgujevs finišē pasaules čempionāta 20 km distancē. Foto: AFP/Scanpix

Sacensības notika sniegunos un vējainos laika apstākļos, tomēr Rastorgujevs aizvēra pirmos 15 mērķus. Pēc otrās un trešās šaušanas viņš bija līderis, bet ceturtajā ugunslinjā nopelnīja divas soda minūtes un izkrita no desmitnieka. Rastorgujevs jau trešo reizi nedēļas laikā tika pasaules čempionāta piecpadsmitniekā, sekojot 14. vietai sprintā (9/10 šaušanā) un sestajai vietai iedzīšanā (19/20 šaušanā). Viņa karjeras rekords pasaules čempionātos 20 km distancē pirms šīm sacensībām bija tikai 43. vieta.

Lielā sniegunā risinājās PM sacensības 15 km distancē ar masu startu. Andrejs Rastorgujevs izcīnīja 25. vietu. Otrajā un trešajā šautuvē Rastorgujevs pieļāva pa divām kļūdām, uzvarētājam zaudējot divas minūtes un 43,5 sekundes. Trasē viņam bija tikai 29. ātrākais solis no 30 biatlonistiem.

Baiba Bendika un **Andrejs Rastorgujevs** izcīnīja 10. vietu pasaules čempionāta sacensībās jauktajā pāru stafetē. Viņi visu mērķu sašaušanai izlietoja sešas rezerves patronas, finišējot vienu minūti un 34,3 sekundes aiz uzvarētājiem. Trasē latviešiem bija 12. ātrākais solis. Bendika abās pirmajās ugunslinjās katrā izmantoja pa divām rezerves patronām, stafeti Rastorgujevam nodotot 21. vietā. Rastorgujevs visu mērķu sašaušanai izlietoja vēl divas papildu patronas, taču tas netraucēja Latvijas duetam pacelties uz 13. pozīciju. Bendika savās nākamajās divās ugunslinjās šāva bez kļūdām, Latvijai saglabājot 13. pozīciju. Noslēdzot šajā posmā Rastorgujevs pirmajā šaušanā aizvēra visus mērķus, kas ļāva pakāpties uz desmito vietu. Pēdējā šaušanā Latvijas biatlonists vēlreiz šāva nekļūdīgi, paceļoties uz deviņto vietu, taču nākamie četri sekotāji bija septiņu sekunžu robežās aiz viņa.

Baiba Bendika izcīnīja 27. vietu 12,5 km sacensībās ar kopēju startu. Bendika nesašāva piecus mērķus, no uzvarētājas itālietes Dorotejas Vīrereres atpaliekot trīs minūtes un 28,9 sekundes.

Mūsu biatlonistiem pagalam neveicās **4x7,5 km stafetē**. Komanda finišu nesasniedza, jo tre-

šā posma beigās no līderiem atpalika vairāk nekā apli, rezultātā – 24. vieta. Latviju 26 valstu konkurencē posmu veikšanas secībā pārstāvēja Aleksandrs Patrijuks, Edgars Mise un Roberts Slotiņš, bet Andrejs Rastorgujevs pēdējā posmā pie starta netika.

SASNIEGTS JAUNS
REKORDS SIEVIEŠU
VESERA MEŠANĀ

Latvijas vieglatlēte **Laura Igaune** sacensībās ASV pilsētā Šarlotā labojusi valsts rekordu vesera mešanā. Labākajā mēģinājumā Igaune veseri raidīja 69,76 m tālumā.

Laura Igaune

Latvietei bija teicama metienu serija, jo viņa nemeta tuvāk par 67,74 metriem un jau otrajā mēģinājumā, metot rīku 69,74 metru tālu, sasniedza jaunu valsts rekordu, kas vēlāk tika labots vēl par diviem centimetriem. Iepriekšējais Latvijas rekords arī piederēja Igaunei, jo viņa 2012. gadā veseri aizmeta 68,94 m tālu. Pašlaik 31 gadu vecā Igaune ir treneru ASV pavalstī Ziemeļkarolinā esošajā Elonas universitā-

tē. Šī gada pasaules čempionāta kvalifikācijas normatīvs vesera mešanā ir 71 metrs.

RITENBRAUKŠANA

Latvijas šosejas riteņbraucējs **Emīls Liepiņš** no profesionālās kontinentālās komandas *WB Aqua Protect Veranclassic* izcīnīja augsto ceturto vietu Nīderlandē notikušajās vienas dienas sacensībās *Ronde van Drenthe*. Finiša spurtā uzvaru svinēja nīderlandietis Pims Ligtharts no *Direct Energie* vienības, 217,6 km garās distancēs finiša līniju šķērsojot pēc piecām stundām 15 minūtem un 49 sekundēm.

Emīls Liepiņš

Trīs sekundes lēnāks bija viņa tautietis Roberts de Grēfs (*Alecto*), bet cīņā par trešo vietu Liepiņš piekāpās itālim Nikolam Badžoli (*Nippo Vini Fantini Faizan*). Liepiņš uzvarētājam zaudēja 39 sekundes, bet no goda piedestala latvietis atpalika vienu (!) sekundi. Par ceturto vietu Liepiņš saņēma 100 UCI punktus.

Toms Skujiņš no profesionālās komandas *Trek – Segafredo* izcīnīja 17. vietu Starptautiskās Riteņbraukšanas savienības (UCI) Pasaules tūres velobrauciena *Tirreno-Adriatico* piektajā posmā, trešo reizi finišējot pirmajā divdesmitniekā. Šajā posmā riteņbraucējiem bija jāveic 180 kilometri ar trim kāpumiem distancē otrajā daļā. Solo finišā uzvaru svinēja dānis Jakobs Fuglsangs no *Astana* vienības, kurš finišēja pēc četrām stundām 39 minūtem un 32 sekundēm. Savukārt Skujiņš bija trīs minūtes un 12 sekundes lēnāks, kas viņam deva 17. vietu, bet Latvijas čempions grupas braucienā **Krists Neilands** (*Israel Cycling academy*) atpalika 17 minūtes un 41 sekundi, kas viņam deva 87. vietu.

KĒRLINGS

Dānijā sācies pasaules čempionāts kērlingā sievietēm. Pasaules čempionātā piedalās 13 izlases. Pēc viena riņķa turnīra labākās divas komandas iekļūs pusfinālā, bet 3. – 6. vietas īpašnieces spēkosies izslēgšanas turnīra pirmajā kārtā. Latvijas sieviešu kērlinga izlase pasaules čempionātam kvalificējās pērn, kad Eiropas čempionātā izcīnīja

augsto piekto vietu. Latvija plānotas meistarsacīkstēs spēlēs arī 2010., 2013. un 2014. gadā, visas trīs reizes ieņemot 12. vietu. Dānijā Latvijas komanda pirmajā spēlē ar 5:10 zaudēja Vācijai, pēc tam olimpiskajām čempionēm zviedrietēm – 5:8, Kanadas vienībai – 7:8, Ķīnai – 5:6, Skotijai – 4:5. Kopumā jāaizvada astoņas spēles.

RĪGAS MARATONA
DALĪBNIEKU SKAITU
PLĀNO PALIELINĀT
LĪDZ 50 000

Piecu gadu laikā Rīgas maratona dalībnieku skaitu plānots palielināt, pastāstīja *NECom* valdes priekšsēdis un organizatoru komandas vadītājs Aigars Nords.

Rīgā notiekošais maratons ir vienīgais Ziemeļeiropā, kas jebkad iekļauts pasaules prestižāko maratonu līgā kopā ar tādiem maratoniem kā Berlīnes, Tokijas, Londonas, Bostonas, Ņujorkas, Prāgas un citiem. Pasaulē notiek tūkstošiem maratonu, un, lai iegūtu IAAF Zelta kvalitātes zīmi, ir jābūt atbilstoši trasei, infrastruktūrai, dalībnieku drošības pasākumiem, medicīniskajai palīdzībai un virknei citu rādītāju. “Šis ir vienīgais maratons ar Zelta kvalitātes zīmi Ziemeļeiropā, un tas ir jāizmanto Latvijas populārizāšanai,” teica Nords, piebilstot, ka mērķis ir piecu gadu laikā dalībnieku skaitu palielināt līdz 50 000 un ārvalstu dalībnieku skaitu līdz 10 000.

DAŽOS VĀRDOS

• Latvijas vadošā futbola tiesneša **Andra Treimaņa** brigāde bija uzaicināta tiesāt UEFA Eiropas līgas astotdaļfināla atbildes spēli, kurā slavenais Anglijas premjerlīgas klubs Londonas *Arsenal* savā laukumā uzņēma Francijas komandu *Stade Rennai*.

• Bijušais Latvijas basketbola izlases galvenais treneris **Ainars Bagatskis** jau drīzumā varētu

kļūt par Ukrainas valstsvienības vadītāju, sociālās saziņas vietnē *Twitter* ziņo šis valsts basketbola apskatnieks Oļeksandrs Prošuta. Bagatski šī gada janvārī atlauda no Vācijas basketbola kluba Bambergas *Brose*, kur viņš strādāja tikai no 2018. gada vidus.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Rīgas Evaņģēliskajā draudzē Rīgā, Akas ielā 13, **24. martā** plkst. 13 dievkalpojums. Nākamie dievkalpojumi plkst. 13 (bez kafijas galda un svētdienas skolas). Nākamie dievkalpojumi **14. aprīlī** plkst. 13 (ar kafijas galdu un svētdienas skolu), **21. aprīlī** Lieldienu dievkalpojums, **12. maijā** plkst. 13 (ar kafijas galdu un svētdienas skolu), **26. maijā** plkst. 13 (bez kafijas galda un svētdienas skolas), **9. jūnijā** plkst. 13 (ar kafijas galdu un svētdienas skolu).

Iesvētes mācība: visi interesenti ir laipni aicināti pieteikties uz draudzes organizēto iesvētes mācību. Pieteikums, lūdzu, sūtīt uz info@redraudze.lv

ANGLIJA

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

Lesterā, St. Ursula's Chapel, Wyggestons, 160 Hinckley Road, Leicester, LE3 0UX, sestdien, **6. aprīlī**, plkst. 14 Gavēņa laika dievkalpojums.

“Straumēnos”, Catthorpe Manor, Lilbourne Road, Catthorpe, Lutterworth, LE17 6DF, svētdien, **28. aprīlī**, plkst. 10 Baltās svētdienas dievkalpojums.

AUSTRUMANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

Derbijā, Chapel of St. Mary on the Bridge, Derby, DE1 3AT, svētdien, **7. aprīlī**, plkst. 12 Gavēņa laika dievkalpojums.

Notinghamā, Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH, svētdien, **7. aprīlī**, plkst. 15 Gavēņa laika dievkalpojums.

Mansfildā, St. Peter's and St. Paul's Church, Mansfield, NG18 1AP, sestdien, **6. aprīlī**, plkst. 11 Gavēņa laika dievkalpojums.

Pīterborovā, St. Mark's Church Centre, Peterborough, PE1 2SN, sestdien, **13. aprīlī**, plkst. 16 Gavēņa laika dievkalpojums.

ZIEMEĻANGLIJAS DRAUDZE, māc. D. Vāvere

Bradfordā, Vācu baznīcā (The German Protestant Church), 29 Great Horton Rd, Bradford, BD7 1AA, svētdien, **21. aprīlī**, plkst. 11 Lieldienu dievkalpojums.

APVIENOTAJĀ LONDONAS LATVIEŠU EV. LUT. UN MIERA DRAUDZĒ svētdien, **24. martā**, plkst. 14 Kristus ciešanu piemiņas laika dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma aicinām uz Draudzes pilnsapulci. Svētdien, **7. aprīlī**, plkst. 14 Kristus ciešanu piemiņas laika dievkalpojums. Svētdien, **21. aprīlī**, plkst. 14 Kristus augšāmcelšanās svētku dievkalpojums. Piedalīsies Londonas latviešu koris.

ZVIEDRIJA

DIEVKALPOJUMI

GĒTEBORGAS ev. lut. draudzes Gavēņa laika dievkalpojums svētdien,

24. martā, plkst. 14 Hāgas baznīcā (*Haga kyrka, Haga Kyrkogata, Gēteborgā*). Dievkalpojumu vadīs prāveste Zilgme Eglīte, pie ērģelēm Peter Wāgsjō. Pēc dievkalpojuma sadraudzība Hāgas draudzes telpās (*Haga Östergata 30*). Visi sirsnīgi gaidīti!

VĀCIJA

DIEVKALPOJUMI

Vircburgā, Deutschhauskirche, Am Schottenanger 2, sestdien, **23. martā**, plkst. 13.30 dievkalpojums. Mācītājs Elmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galda draudzes telpās – kā arvien, arī bērni laipni aicināti.

Bekhofas latv. baznīcā (Am Beckhof 44, Bielefeld) 24. martā plkst. 14.30 dievkalpojums ar dievgaldu, kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma kafijas galda draudzes namā.

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, Hohenzollernstr. 54, **7. aprīlī** plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galda.

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, Butjadinger Str. 59, **14. aprīlī** plkst. 11 Pūpolsvētdienas dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galda.